

TELEMARK BOTANISKE FORENING

Listéra

1 - 1986

Listéra

2 - 1986

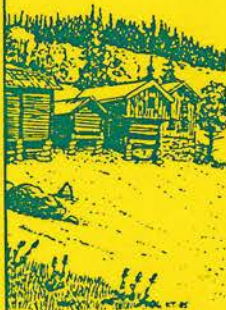
Listéra

3 - 1986

PROGRAMMET

Listéra

4 - 1986

ISKE FORENING

E FORENING

KE FORENING

MED

HØSTENS PROGRAM

TELEMARK BOTANISKE FORENING

ÅRSRAPPORT 1986

INNHOOLD.

Styrets beretning.....	s. 1
Årsmøtet 1985.....	s. 3
Planter i Kragerøhistorien.....	s. 5
Mimremøte, 11.12.1985.....	s. 6
Utferdstrangen.....	s. 8
Grimsdalen på Dovre.....	s.10
Jeg velger meg.....	s.12
Blomsterhistorie og ballastplanter i Brevik..	s.14
Telemarks orkidéer.....	s.15
Blåveisblomstringstur i Rognsåsen.....	s.16
Hvitveisblomstringen på Jomfruland.....	s.16
Våren på Skienskalken.....	s.18
Dammane og Flaugene i Brevik.....	s.19
Helgetur i Hjartdal.....	s.20
Kragerø.....	s.22
Kikuttraktene.....	s.24
Sommerekskursjon i Rauland.....	s.25
Vestre Gumøy ved Kragerø.....	s.38
Gatevandring i Kragerø.....	s.39
Tanum i Brunlanes.....	s.41
Sopptur.....	s.41
Mimremøte, 15.10. 1986.....	s.42
Finn et strå og trø dom på.....	s.43

Styrets beretning

Styret i TBF har i år bestått av formann: Roger Halvorsen, kasserer: Bjørn Lervik, styremedlemmer: Liv Schiemann og Karl Sigurd Eriksen. Dessuten har Kjell Thowsen hatt hovedansvaret for arbeidet med "Flora-atlas for Telemark".

Nytt av året er utsendelsen av Listera, et lite medlemsblad med forskjellige småartikler i tillegg til møte- og turprogrammene. Planen framover er å sende ut fire nummer i året. I redaksjonen har sittet Kjell Thowsen og Roger Halvorsen.

I perioden 1985-86 er det blitt avviklet 20 arrangementer i foreningens regi, og i tillegg har medlemmene vært invitert til to møter med hagelag som arrangør. 11 av arrangementene til foreningen har vært turer og 9 innemøter. Soppturen ble dessverre avlyst da bare turlederne møtte opp til avtalt tid. Av høydepunkter på møtesiden må nevnes professor Rolf Bergs foredrag om Gudbrandsdalens bekkeløftflora på årsmøtet. Ellers gjestet Trond Schumacher oss med et flott og lærerikt foredrag om Grimsdalen på Dovre mens Klaus Høiland bidro på "kultursiden" med sitt Prøysen-program "Finn et strå å trø dom på".

Også i år har turdeltagelsen vært meget variert fra rundt 40 til fem. Tendensen med høyere deltagelse på turene om våren holder seg. Hovedekskursjonen gikk i år til Rauland, igjen sammen med deltagere fra NBF's Rogalandsavdeling. Totalt lå deltagelsen på 36 med alle som var innom ekskursjonen. Utbyttet, både botanisk og opplevelsesmessig, ble, etter styrets vurdering, meget godt.

Dette året ble det også forsøkt en ukesslutt-tur til Seljord med meget godt resultat og ditto tilslutning. Botanisk ble resultatet langt utover det vanlige med gulfargede orkidéenger.

Flere av foreningens medlemmer deltok i år også på NBF's hovedekskursjon på Dovre.

Medlemstallet i foreningen ligger nå rundt 170, og TBF ser ut til å ha blitt landets nest største botaniske forening.

Økonomien er god i foreningen i og med god kontingentinnbetaling, støtte fra Porsgrunn kommune, fylkeskommunen og DnC. I tillegg kommer tilskuddet på 6000 kr foreningen har fått fra fylkets miljøvern-avdeling til arbeidet med flora-atlas-projektet. Når dessuten flere møter gir overskudd, velger styret fortsatt å foreslå kontingenten uendret.

Flora-atlas-projektet har kommet i gang også med innsamlinger av data fra Botanisk museum. I tillegg samles det ennå inn mye data blant medlemmene og på ekskursjoner rundt om. Sommerens Raulands-

tur ble i så måte en suksess med funn av mange nye lokaliteter som går inn på atlasen. Vinteren 1986 ble det sendt kopier av atlasen til både fylkesmannen i Telemark og til Botanisk museum i Oslo. Disse vil også motta alle nye opplysninger i løpet av kommende vinter.

Året har vært et rikt år for foreningen og dens medlemmer med mange fine funn. Høyest rager gjenfunn av froskebitt, *Hydrocharis morsus ranae*, en art botanikere har trodd var utgått av norsk flora for et par tiår siden. Dernest var besøkene på søstermarihandengene i Seljord en opplevelse for dem som fikk med seg det. Det kan ellers nevnes funn av sotstarr (*Carex atrofusca*) på nye lokaliteter i Vinje, vipestarr (*Carex extensa*) i Kragerø, bendelløk (*Allium scorodoprasum*) i Kragerø, brunkløver (*Trifolium spadiceum*) med 2 lokaliteter i Tinn og Hjartdal og ugrasbingel (*Mercurialis annua*) i Kragerø. *Listera* har også meldt om nye lokaliteter av hvitfrytle (*Luzula luzuloides*) i Kragerø og kjempesoleie (*Ranunculus lingua*) i Porsgrunn. Dessuten er det meldt om flere funn av huldregras (*Cinna latifolia*) og en ny lokalitet av hjortetrøst (*Eupatorium cannabinum*) i Hjartdal. Stor var også opplevelsen med kjempeforekomstene av kong Karls septer (*Pedicularis sceptrum-carolinum*) i Tuddal under sommerekskursjonen.

Dette året har foreningen fått en formell innbydelse om å slutte seg til Norsk Botanisk Forening som en fylkesavdeling. Spørsmålet om å arbeide videre med saken blir tatt opp på årsmøtet.

Styret vil med dette takke for året som er gått. Vi vil rette en spesiell takk til våre foredragsholdere fra fjern og nær, til Porsgrunn kommune, Telemark fylkeskommune, Telemark fylkes miljøvern avdeling og Den norske Creditbank som også i år har gitt oss økonomisk støtte til driften av foreningen. En takk spesielt til DnC for all vennlighet med lån av møterom og ikke minst til alle dere som stiller opp på møtene medbrakt hjemmebakst.

For styret

 Roger Halvorsen

Årsmøtet 1985

Årsmøtet gikk av stabelen onsdag 20. november i Cort Adeler kro i Brevik. 27 medlemmer møtte. På dagsorden sto de vanlige årsmøtesakene. Styrets årsmelding ble godkjent uten kommentarer. Årsmeldingen viser at det fortsatt "blomstrer og gror" med botanisk aktivitet i fylket. Medlems-tallet øker fortsatt litt, og aktiviteten har vært høy. En har også lagt vekt på å spre aktiviteten utenfor Grenlandsgrya til midt-Telemark og til Kragerødistriktet. Samarbeid med andre foreninger har også vist seg svært fruktbart og vil være en akseptabel arbeidsform framover.

Regnskapet ble godkjent uten kommentarer. Styret foreslo en utvidelse av styret med et medlem til å ta seg av arbeidet med floraatlas. Dette ble enstemmig vedtatt. Forslaget om å opprette en komité for å ta seg av praktiske sider ved avviklingen av møtene framover, ble lagt på is. Det syntes som om møtedeltagerne ikke følte det var behov for dette. Forslag til neste års budsjett ble vedtatt og balanserer på 11.500.- kr.

Valget gikk greit unna, og det ble gjenvalg over hele linjen. Valget ga følgende resultat:

Formann:	Roger Halvorsen
Kasserer:	Bjørn Lervik
Styremedl.:	Liv Schiemann
	Karl S. Eriksen
Flora-atlas:	Kjell Thowsen
Valgkomité :	Jan Erik Tangen
	Øyvind Skauli
	Leena Thorbergson

Etter at valget var over, orienterte formannen om arbeidet med flora-atlas, et arbeid som nå er kommet godt i gang.

Dernest slapp kveldens foredragsholder til. Det var professor Rolf Berg fra Botanisk hage og museum på Tøyen. Temaet var Gudbrandsdalens bekkekløftflora. Foredraget ble en opplevelse! Nå er Gudbrandsdalens flora noe for seg selv, og Berg tok oss med på en vandring gjennom en utrolig variasjon av bekkekløf-

ter fra Bårdsengsbekken i sør og til bekkene opp mot Dovre. Hver hadde sitt særpreg. Berggrunnen varierte, og "inventaret" av blomster skiftet fra den ene typen kløft til den andre.

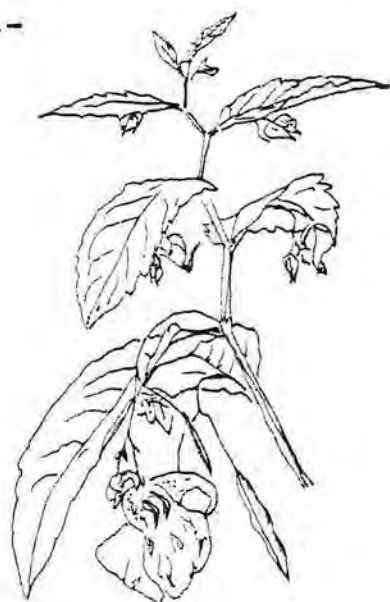
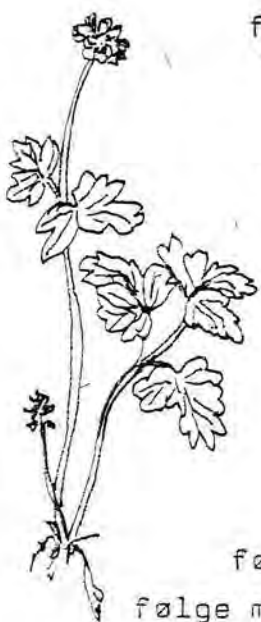
Foredraget var som en av møtedeltagerne sa det: Forbildelig! Slik kan et foredrag redigeres og gjennomføres. Vi fikk se nydelige oversiktsbilder av Augla og Bjørua, Bårdsengsbekken, Vinstra og mange flere. Så ble vi tatt inn i et frodig og nærmest uframkommelig miljø av trær, busker, bregner og urter. I dette miljøet fikk vi så stifte bekjentskap med rammen av blomster omkring de godbitene som gjør bekkekløftfloraen så spesiell. Vi fikk se strutseving (*Matteuccia struthiopteris*) og tyrihjelmsk (Aconitum septentrionale), maigull (*Chrysosplenium alternifolium*) og moskusurt (*Adoxa moschatellina*), springfrø (*Impatiens noli-tangere*) og furuvintegrønn (*Pyrola chlorantha*) og dalfiol (*Viola selkirkii*). Til slutt dukket de opp, huldreplantene som sudetlok (*Cystopteris sudetica*), skogranke (*Clematis sibirica*), russeburkne (*Athyrium crenatum*) og huldregras (*Cinna latifolia*).

Fint var det også å stifte bekjentskap med det for Sør-Norge så sjeldne graset finnmarksrørkvein (*Calamagrostis lapponica*) og den uvanlige høstmarinøkkelen (*Botrychium multifidum*).

Dette var et foredrag preget av innlevelse og av at kveldens gjest kunne sitt stoff. I tillegg ble det framført på en behagelig måte og på et nivå hvor alle kunne følge med. Vi sitter igjen med følelsen av at dette var profesjonelt gjort av en kjenner. Vi ser fram til nye møter med professor Rolf Berg!

Etterpå ble det mye mat og lang hyggeprat med utveksling av opplevelser.

Ref.

Planter i Kragerøhistorien 27.11.85

I samarbeid med Kragerø og Skåtøy historielag ble det arrangert et møte med planter i Kragerøhistorien som tema.

De ca. 30 frammøtte ble tatt med på en botanisk ferd gjennom gode 160 år fra Mathias Blytts første ferd hit til distriktet i 1826 og fram til våre dager med horder av botanikere av alle slag, profesjonelle og amatører i skjønn forening.

Kragerødistriktet er et slags skjæringspunkt mellom vestlige, østlige og sørlige floraelementer. Dette gjør området særlig interessant.

Her finner man arter med liten utbredelse i Norge, og kommunen er også velsignet med arter som er stedeagne for kommunen eller for Telemark fylke. Hit har det valfartet botanikere, blant dem professorene Mathias N. Blytt, Axel Blytt og Johannes Lid, alle tre betydningsfulle personer i utviklingen av norsk botanikk.

Kragerø var også delvis arbeidsfelt for en hel rekke av botanisk interesserte lærere. Disse kom etterhvert til å bidra betraktelig med kunnskap til utgivelsen av den lokale floraen "Flora Grenmarenensis" fra lærer Johan Dyrings hånd. Hans arbeid hadde neppe vært mulig uten de undersøkelsene som ble gjort bl.a. av Johan Tidemann Ruud, overlærer Ellingsen og andre lokale størrelser.

Kragerø ligger ved havet og er kommet av havet. Skipsfarten har opp gjennom historien vært med å bygge opp byen. Først kom en periode med livlig trelasthandel og siden ble det stor utførsel av is fram til rundt første verdenskrig.

I dag er det lite og ingenting igjen av denne handelen, men byen er på en beskjeden måte fremdeles preget av denne tiden. Over hele byen dukker det hvert år opp en mengde ugrasplanter av fremmed opprinnelse og vitner om den gangen byen var preget av skipsfart, med trelastskuter og isskuter som brakte ballast med seg hjem. Denne ballasten bestod av sand, stein og jord, og i dette fulgte det med plantefrø som etterhvert kom til å spire i norsk jord. Noen av dem er blitt borte eller dukker opp som sjeldne gjester i dag, noen har holdt stand i trange kår rundt om i byen, mens atter andre har skaffet seg så godt fotfeste at de er blitt

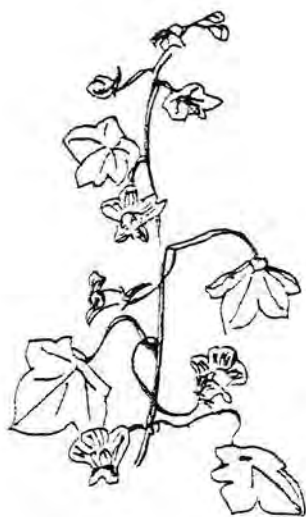
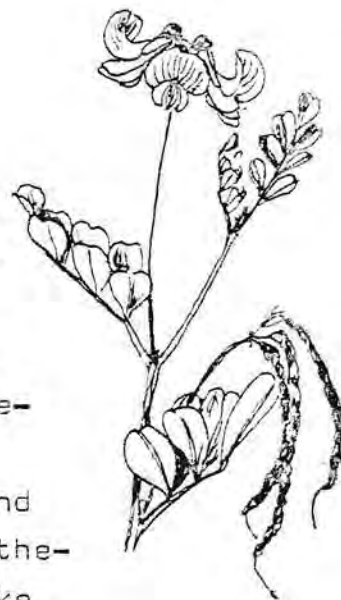
plagsomme ugras langt utenfor sine opprinnelige landingsplasser.

De framømte fikk se glimt av en rekke arter som fortsatt er å se i Kragerødistriktet, og det kan nevnes legesteinskløver (*Melilotus officinalis*), hvit steinkløver (*M. alba*), mursennep (*Diplotaxis muralis*), sandfaks (*Bromus sterilis*) og murtorske-munn (*Cymbalaria muralis*).

Av andre godbiter ble det vist fram søstermarihand (*Dactylorhiza sambucina*), rød skogfrue (*Cephalanthe-
ra rubra*), rødsmelle (*Silene armeria*) og buskvikke (*Coronilla emerus*). Den siste arten ble foreøvrig bare kalt ved sitt latinske navn i Kragerø.

Møtet brakte også fram opplysninger om at det ved Kragerø mu-
seum finnes et gammelt herbarium fra tidlig på 1800-tallet.

Møtedeltagerne kunne også fortelle om mange spennende funn fra
Kragerø, hvor kanskje funn av gulveis (*Anemone ranuncu-
loides*) var det mest spennende.

"Mimremøte" 11.12.85

22 stykker var møtt fram til det tradisjonelle "mimremøtet" hvor medlemmene viser egne bilder fra året som er gått. Det var bare tre som hadde tatt bilder med seg, men til gjengjeld var det et rikt og variert bildeutvalg som brakte tankene tilbake til flere av sommerens høydepunkter.

Øyvind Skauli startet opp, og de framømte fikk oppleve glimt fra sommeren på sitt beste. Det var minner om varme kveldstimer på Fugløya i Brunlanes med knoppede fagerklokker og fargevarianter av vårmarihand. Det var utsikter over Eiangen og den fargesprakende setervollen der, og det var frodige glimt fra vårt nærmeste nærmiljø og fra et solvarmt Italia med *Serapias*-orkidéer og *Kentranthus ruber* i Pompeii. Så gikk ferden vestover via Øyvind og Aslaugs første møte med fagerperikum (*Hypericum pulchrum*). Fra Rogalandsturen ble det gjensyn med mye fin natur og mange blomster med toppopplevelser som orkidérike sanddyner. Vi fikk gjenoppleve strandmarihand (*Dactylorhiza purpurella*) i kraftige utgaver, småvokste

engmarihand (*D. incarnata*) og nydelige myrflangrer (*Epipactis palustris*). Vi fikk se igjen Jærens kulturpåvirkede landskap med oaser for fordringsfulle arter. Vi fikk gjenoppfriske minner om familien Limas gjestfrihet i hyggelige omgivelser fylt til randen av rariteter. Så gikk ferden til Skardheii i Hjelmeland og oppholdet der.

Aslaug og Øyvind lot oss også få glimt av deres videre ferd over Skudesnes, Bømlo og Stord før vi igjen endte i hjemlige Telemark. Overalt opplevde vi naturen og menneskene i vårt selskap.

Roger Halvorsen viste bilder bl.a. fra de første varturene og fra nærmiljøet rundt om. Det ble hvitveisblomstring, vårvarme på Prekestolen ved Frierfjorden, fra Fugløyveggen i Brunlanes med krattsolleie (*Ranunculus polyanthemos*) og mye annet. Også her ble det vestlandsbilder, og selvfølgelig ble det mange repriser.

Men fra Ryfylke kom nye ting som bergperikum (*Hypericum montanum*) og junkerbregne (*Polystichum braunii*). Det ble en del gledelige gjensyn med bergjunker (*Saxifraga paniculata*) og alle artene omkring den. Det ble fjelltur med drivende hvite myrullbredder i Bordalen og molter.

Bjørn Lervik imponerte med kalasbilder fra marihandstrødde gule beiteenger i Svartdal i Telemark. Å se søstermarihand (*Dactylorhiza sambucina*) i slike konsentrasjoner er en sjeldenhet.

Det er imponerende å oppleve en blomstring som dette.

Også fra Bjørns hånd var det bilder fra vårt blomstrende turfellesskap. På Brusand fikk vi se en enslig strandtistel (*Eryngium maritimum*) for tredje gang uten at noen klaget. Man sukket gjenkjennende i glede. Likeså skapte bildene fra Ritland og Buarekvelven i Ryfylke stemning og småviskende glede ved gjensynet.

Mat og drikke gikk unna og praten inntil gjør disse mimrekveldene til godkvelder i godselskap.

På møtet ble også styrets idé om et lite blad, en innpakning av programmene, lansert. Navnevalget ble litt vanskelig, men LISTERA lå nok de fleste hjerter nærmest. *Listera cordata* kalles jo også vårt lille emblem, småtvebladet, så passe burde det jo.

Utferdstrangen 22.1.86

Møtet, med 29 medlemmer til stede, ble holdt i DnC's lokaler i Skien sentrum. Det var første gangen vi var her, og vi håper på å kunne samles på dette trivelige sted også i framtiden. En hjertelig takk til DnC for denne gangen.

Tema for dagen var "Utferdstrangen". Selv om Norge har veldig å by oss botanisk interesserte, blir allikevel noen fristet til å se planterikdommene i utlandet. Denne kvelden fikk vi noen glimt fra Madeira, Öland og de franske alpene.

Thorbjørn Skifjeld åpnet kveldens program med bilder fra reisen til Madeira (portugisisk, noe mer fuktig klima enn de kanariske øyene) i slutten av august i fjor. Vi fulgte familien på rusleturer i hovedstaden og fikk inntrykk av det de så. Her var store fikenkaktus, bananplantasjer, mar-

kedsplassen med frukt, fugl, fisk o.s.v., en firfisle 12 cm. lang og havnen. Så ble det biltur opp i fjellene, ca. 1700-1800 m.o.h. Det ble mange stopp for å fotografere planter, bl.a. revebjelle, Fuchsia, som her vokser i veikanten, Agapanthus med mange blå blomster, den overalt viltvoksende Hortensia, en eukalyptuslund og riktige blåbær på mer enn meterhøye planter. Kan det være samme arten som vi har i Norge? Det ble også formidlet et godt bilde av landskapet på Madeira. f.eks. fra nordøstkysten hvor hver liten flekk er dyrket, og fra nordkysten hvor landet stuper rett ned i havet og hvor det ikke finnes sandstrender.

Så var vi tilbake i byen igjen hvor turen gikk langs vannrennene, såkalte levadaer, i lette sommerklær. Jeg er sikker på at flere av oss lengtet etter sol og varme og ferie etter å ha sett denne trivelige diasserien!

Neste innslag var fra vårt "yndlingssted" Öland. Vi gleder oss alltid over å se noe fra denne øya. Jan Erik Tangen var der atter en gang, i månedskiftet mai/juni i fjor. Sammen med hans bilder gikk tankene tilbake til TBF's tur dit. Hvem husker ikke det fine miljøet ved Södre Greda fridlyste ängar eller de praktfulle orkidéene som Johannesnøkler og vårmarihand eller synet av Ölands egen solrose som vel bare er som en underart å regne. Vi forlot Öland med et flott nattbilde av broen i full belysning.

Men Jan Erik Tangen hadde opplevd mer enn Öland denne sommeren. Han bilte med familien sørover i Europa, og det var ikke bare planter det gjaldt. Vi ble kjent med "Vogelpark" i Walsrode, et sted han anbefalte å besøke. Landskapet i Bayern og Østerrike er virkelig imponerende. Det ble bilder fra Berchtesgaden, Königsee og Neusiedlersee med takrørsbeltet og vinmarkene. En fryd for øyet er plantearrangementene i parken Schönbrunn ved Wien. Så gikk turen vestover igjen over Gross-Glockner, dessverre i dårlig vær og mye regn, så sørover mot Adriakysten og senere nordover gjennom Italia. Nå ble det tid til å se nærmere på den spesielle alpefloraen. Vi fikk se alperose, alpekløver, solblom (*Arnica montana*), den blåeste blå *Gentiana verna*, *Anemone sulphurea* og skjeggklokke.

Og hva var mer naturlig for en fugleentusiast enn å avslutte foredraget med en flygende alpekaie i fjellene i Sveits.

Så dro vi tilbake til Öland en gang til. Roger Halvorsen hadde litt av hvert å vise fram. Ölandsbrua om natten er et kjært fotomotiv. Et nydelig bilde av en traneflokk er det ikke alle Ölandsfarere som har med seg hjem. Kanskje har heller ikke alle sett hjortene på Öland? Eke-torp i "stadium II" er nå restaurert, og her kan man se interessant utstilling av gravfunnene.

Mörbylilla med våradonis i full blomst er et praktfullt syn, og det samme gjelder orkidéene. Fra Gössslunda alvar så vi bilder av den overdådige blomstringen av vår- og søstermariland, den siste i mange fargevarianter. Videre så vi vanlig kubjelle, sandtimotei og grå-

dodre. "Dette er glimt fra "øylandet" som jeg er blitt så glad i" sa Roger som avslutning.

Utferden til de franske alpene ble det siste innslaget denne kvelden etter en pause med herlig kaffe, brus og kaker hvor praten gikk lett.

Alpefloraen i Sør-Europa ble vi kjent med allerede i fjor på et tilsvarende møte, og nå kom fortsettelsen. Undertegnede fikk ikke ro på seg og dro midt i juli sørover til det store området mellom Genfrsjøen og Middelhavet. Her var det mye fint å oppleve, både de mektige fjellene rundt Mont Blanc og spennende planter overalt. Det var mye fotoutstyr å dra på, men når resultatet ble som

det ble, så kan man være fornøyd.

La bilen stå et sted og gå videre til fots. Da finnes det ikke grenser for hva man kan glede seg over i "Guds vidunderlige plantehage". Noen arter bør nevnes spesielt (selv om ikke alle medlemmer liker at man bruker de latinske navnene, så blir det gjort her av forskjellige årsaker). Artene blir nevnt i den rekkefølgen de ble vist, ofte kom de på et oversiktsbilde og så på et eller flere nærbilder:

Dianthus pavonius (nellik), *Aconitum vulparia* (gul torhjelm), *Pulsatilla alpina* (kubjelle), *Ranunculus acantifolius* (soleie), *Sempervivum arachnoideum* og *S. montanum* (takløk), *Trifolium alpinum* og *T. alpestre* (kløver), Esparsette-arter, *Astrantia major* (stjerneskjerm), *Rhododendron ferrugineum* (rust-rhododendron), mange *Gentiana*-arter (søte): *punctata*, *purpurea*, *lutea*, *verna* (prikksøte, søterot, gulsøte, vårsøte), *Digitalis lutea* (gul revebjelle), *Veronica spicata* (aksveronika), *Drobanche gracilis* (snylterot), *Phyteuma spicata* (vadderot), *Campanula barbata* (skjeggklokke) og *C. pulsatilla*, *Arnica montana* (solblom), *Doronicum grandiflorum* (gemserot), *Adenostyles alliariae*, mange *Centaurea*-arter (knoppurt): *alpestris*, *uniflora*, *phrygia* (parykk-) og *montana* (honning-), *Anthericum liliago* (sandlilje), *Tofieldia calyculata* (myrlilje), *Allium victorialis* (løk), *Veratrum album* (nyserot), *Lilium martagon* (martagonlilje), *Nigritella nigra* (svartkurle) og *Traunsteinera globosa* (orkidé).

Etter at disse fine bildene ble vist, dukket dette spørsmålet opp: Kunne vi ikke arrangere en tur med TBF til disse områdene for å se på floraen i fellesskap?

Liv S.

Grimsdalen på Dovre 7.2.86

Foredragsholder denne kvelden var Trond Schumacher fra Botanisk institutt på Blindern i Oslo med temaet "Grimsdalen på Dovre". 29 medlemmer fikk en meget interessant innføring i geologien og i den rike og spennende floraen i et område som kanskje ikke er så kjent for de fleste, nemlig Grimsdalen som ligger sør-sørøst for Hjerkin. Dalen har fått navnet sitt etter elven Grimsa.

Først i den senere tid, i 60-åra, har botanikere begynt å interessere seg for denne dalen, og nå blir området mye brukt innen feltbotanikk ved universitetet i Oslo. Grimsdalen ligger ca. 900 m.o.h., og her finnes mange gårder og setergrender. Et geologisk kart viste at berggrunnen bl.a. består av grønnskifer og glimmerskifer noe som gir lett forvitring og godt jordsmonn. I sør finnes hovedsaklig sparagmitt. Av et nedbørskart framgikk det at området er meget tørt. Forekomsten av de såkalte palsmyrene forteller at det hersker et spesielt klima her. En pals ser vi som en haug i landskapet. Graver vi oss ned i den, støter vi snart på is, også om sommeren. Denne iskjernen minker etter hvert, og etter ca 30-50 år er kanskje disse palsene borte. Solifluksjon er et annet interessant fenomen. Vi fikk se et eksempel fra en fjellside i ca. 1350 meters høyde.

Etter denne innføringen så vi på eksempler innenfor de forskjellige vegetasjonssonene i fjellet, fra subalpin til høyalpin sone. Det var furuskogen ved Folldal, ullvier, fjellfiol, bakkestarr, bitter blåfjær, tysbast, hodestarr, klåved, tyrihjelmskjerm og en nydelig moseart, parasollmose. Videre fikk vi se buestarr, greplyng, musøre, issolleie, snøsøte, mogop og rødsildre. Også fuglene fra området ble vist i fine bilder, f.eks. kongeørn, fjellvåk og boltit.

Vi fikk høre at noen plantearter er ubikvister, d.v.s. at de finnes utbredt over hele den norske fjellkjeden, andre er unisentrisk eller bisentrisk i utbredelsen, d.v.s. at de enten har et utbredelsesområde i fjellheimen vår eller at de har to vidt adskilte utbredelsesområder. Noen få av disse å ha disjunkt utbredelse, noe som vil si at de har utbredelsesområder som ikke har særlig sammenheng med hverandre. Her kan nevnes fjellkurle og fjellnøkleblom. En sjelden art er dubbestarr som bare er kjent fra 8-9 lokaliteter. Litt morsomt er det også å finne områder der mange individer av fjellklokke blomstrer.

Men hvorfor finnes ikke lapprosen her, eller norsk malurt? Dette var et interessant spørsmål, men å finne svaret er ikke lett.

Trond Schumacher avsluttet med tanker om verneverdien av

Grimsdalen. Han nevnte bl.a. NOU-verneplanen fra 1983. Vi får håpe at dette området blir bevart for ettertiden, uberørt av menneskehånd og til glede for alle i naturen for all framtid.

Liv S.

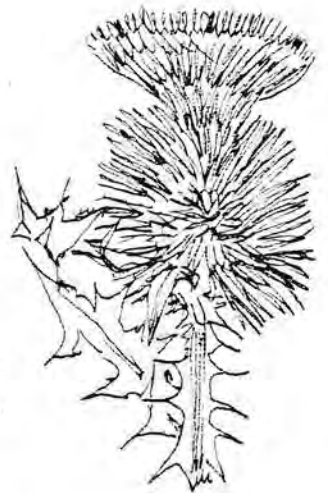
"Jeg velger meg..." 19.2.86

Ca. 20 stykker var møtt fram for å se og høre hva enkelte av foreningens medlemmer hadde "valgt seg." Priscilla Hansen hadde valgt seg Skotland, og herfra fikk vi en fyldig og vakker bildeserie med inntrykk fra de "stiene" hun hadde fulgt gjennom skotsk natur. De var sterkt knyttet til skotsk historie og skjebne, noe som gjorde ferden meget interessant.

Birnam-oak, omtalt i Shakespears Macbeth, var starten på fru Hansens foredrag. Den gamle eika var dessuten slutten eller siste rest av en større eikeskog. Vi fikk bilder fra et større naturreservat hvor et hekkende fiskeørnpar slo seg til fast da dette ble opprettet. Landskapet vi fikk se, minnet oss sterkt om vår hjemlige Hardangervidde.

Ved kysten var det frodig og grønt med skjellgran (*Araucaria araucana*). Vi passerte Loch Ness med det gamle slottet som var sete for den lokale klanen.

Culloden Moor sto med minnestein og gravsteiner over falne skotter etter slaget 16. april 1746 da Skotlands skjebne ble beseglet av den engelske kongen George 3. Fortsatt settes det blomster på vedlikeholdte graver med engelsk og gallsk innskrift. Overalt var det lyng. Fjellssidene bar et lilla skjær, og i det purpurfargede landskapet var det knapt annet å finne enn lyng. Her og der sto en rome (*Marthecium ossifragum*) eller en gulsildre (*Saxifraga aizoides*) i fuktige sig sammen med en og annen flekkmarihand (*Dactylorhiza maculata*). På tørrere steder var timian (*Thymus* sp.) å se. Små idyller med vann og steinet grunn sto oversådd med purpurlyng (*Erica cinerea*). Gamle og halvdøde trær vitnet om sterk kulturpåvirkning. Her var det store områder med utleie av jakt på rype og hjort. På grunn av jakta ble lyngen avsvidd med jevne mellomrom. Skogen måtte gjerdes inn mot beite for dyr. Vi fikk se veitistel (*Cirsium vulgare*) som er kjent som Skot-

lands nasjonalblomst. Vi fikk også se "Bluebells of Scotland", småklokke (*Campanula rotundifolia*). Loch Nagar er kjent for sin alpine flora, men området er sterkt beitet av hjort. Mye av berggrunnen her består imidlertid av granitt.

Vi passerte "The Black Burn"- den svarte bekken, og fikk møte velkjente revebjeller (*Digitalis purpurea*), også i hvitt. I veikantene lyste svartknoppurt (*Centaurea nigra*), men hovedinntrykket var altså lyng i varianter. Røsslyng (*Calluna vulgaris*) fantes i fargenyanser fra hvitt til dypt rødfiolett. Et nytt bekjentskap for de fleste var *St. Daboix' heart*, *Daboesia cantabrica*. Den har i noen floraer fått det norske navnet glanslyng, men dette virker da svært så oppkonstruert. Arten er svak mot kulde og trives i milde kyststrøk bl.a. på de britiske øyene. Det ble i det hele tatt et deilig møte med landet der i vest.

Kjell Thowsen hadde valgt seg Danmark med bl.a. Læsø først i september, som reise mål, og vi ble vist hans inntrykk herfra med hjelp av hans egne og lånte bilder fra Åge Aasheim.

Imidlertid valgte han å la oss møte en rekke arter han har støtt på også andre steder i Danmark og i Norge.

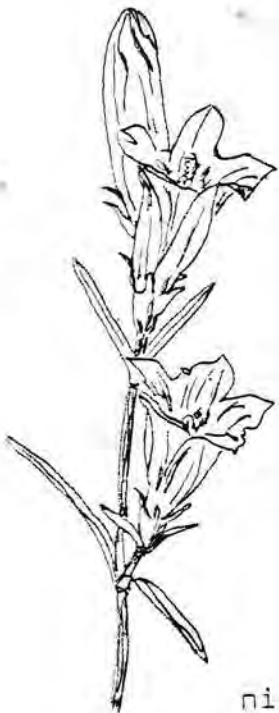
Den minste av dem alle var dverglin (*Radiola linoides*). Hagtorn (*Crataegus* sp.) ga et fint inntrykk i full blomst. Esparsett (*Onobrychis viciifolia*) fra Møn var ukjent for tilhørerne, mens byreseda (*Reseda lutea*) fikk noen til

å rikke gjenkjennende. Vasstelg (*Dryopteris cristata*) var funnet ved Limitjern i Gjerpen, mens bråtestorkenebb (*Geranium bohemicum*) og brannstorkenebb (*G. lanuginosum*) var fan-

get inn i en lokal hage i Grenland. Rhododendron-beplantningene i "Kongens hage" i Helsingør gjorde inntrykk.

Myrkongle (*Calla palustris*), vassblink (*Hottania palustris*) og vassoleier (*Batrachium* = *Ranunculus*) var eksempler på vannplanter i Helsingørstraktene. Fra Faxe med et kalkbrudd fikk vi møte stor skogfrue (*Cephalanthera damasonium*) og fulerede (*Meottia nidus-avis*).

Læsø ligger midt mellom Fredrikshavn og Göteborg. Strendene her sto røde av salturt (*Salicornia europaea*) i september og var et betagende syn. Det var svært grunt rundt Læsø, og bilder herfra

ga et merkelig inntrykk. På øya ble det bygget et forunderlig og høyt tårn for at man skulle få god utsikt ut over det flate øylandskapet.

Store meldeenger (*Atriplex*) fylte av marrispl (Limonium vulgare) og strandmalurt (*Artemisia maritima*) kunne lokke noen og enhver avgårde på plantejakt hit. Også den nydelige og seinblomstrende klokkesøte (*Gentiana pneumonanthe*) var av de ting Kjell Thowsen kunne by på denne kvelden.

Roger H.

Blomsterhistorie og ballastplanter i Brevik 10.3.86

Et samarbeide mellom TBF og Brevik historielag på linje med samarbeidsmøter med historielag i Langesund og Kragerø ble til et møte med Roger Halvorsen som tok for seg temaet "Blomsterhistorie og ballastplanter i Brevik". Utgangspunktet var den rike floraen i distriktet omkring Langesundsfjorden, både på og utenfor kalkområdene. Det ble vist bilder av lokale botanikere

som gjennom tidene har lagt ned et stort arbeid med lokalfloraen, og av mer berømte personer innen norsk botanikk, f.eks.

far og sønn Blytt og Johannes Lid.

Våre egner har i så måte vært besøkt flittig av disse personene, og resultatene har ikke utblitt på funnsiden. Det ble vist

en rekke arter som vår lokale flora

er velsignet med. Det bør i den anledning

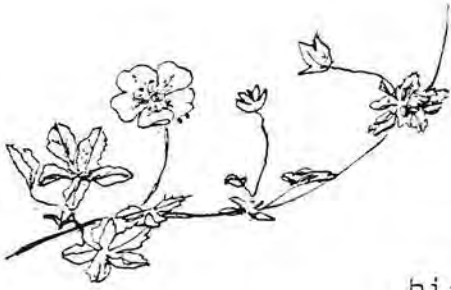
nevnes arter som buskvikke (*Coronilla emerus*),

rød skogfrue (*Cephalanthera rubra*), flueblomst (*Ophrys*

insectifera) og marisko (*Cypripedium calceolus*).

Ballast og ballastplanter var et av hovedpunktene i kveldens program, og at trelasthandelen og istrafikken derved ble berørt, er naturlig. Via ballastjord,-sand og -stein kom frø av fremmede planter hit til landet. Her spirte de fram til en forskjelligartet skjebne. Noen spirte, blomstret og ble borte fordi de ikke klarte den harde konkurransen. Andre overlevde på små fristeder i kystbyene under trange kår mens andre har hatt en viss spredning rundt om disse byene. En gruppe av ballastplantene har imidlertid klart seg utmerket og representerer i dag et stort problem som ugrasplanter langt utenfor sine landingsplasser på

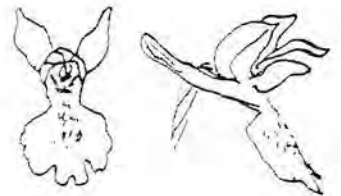
kysten vår. Her kan det nevnes arter som hvit steinkløver og legesteinskløver (*Melilotus alba* og *M. officinalis*), russekål (*Bunias orientalis*) og ormehode (*Echium vulgare*). Andre arter av ballastplanter som ble vist denne kvelden, var byvortemelk (*Euphorbia peplus*), mursennep (*Diplotaxis muralis*), apotekerkattost (*Malva sylvestris*), byreseda (*Reseda lutea*), ramkarse (*Coronopus didymus*), krypmyre (*Potentilla reptans*), murtorskemunn (*Cymbalaria muralis*) og stivgaukesyre (*Oxalis europaea*).

Telemarks orkidéer 14 og 16.4.86

I to møter arrangert av hagelaga i Notodden (mandag 14. april) og i Skien og Siljan (onsdag 16. april) holdt Roger Halvorsen lysbildeforedrag om Telemarks orkidéer. Møtene ble også åpnet for medlemmer i TBF.

De frammøtte fikk i løpet av kvelden stifte bekjentskap med alle Telemarks orkidéer og det miljøet hvor de var å finne.

Det ble også en liten innføring i orkidéenes merkelige og svært forskjelligartede biologi. I alt rundt 25 arter av orkidéer er funnet i fylket vårt.

Blåveisblomstringstur til Rognsåsen 4.5.86

I år gikk årets første tur, den årlige blåveisblomstringsturen, til Rognsåsen i Bamble. 14 stykker hadde møtt fram ved Rognstranda hvor en startet med å beundre de store forekomstene av veirublom (*Draba nemorosa*) som er å finne på campingplassen her. Den sto da også i fin blomstring sammen med utrolige mengder av vårrublom (*Erophila verna*). Været ble meget bra, og flokken klatret opp til toppen av Rognsåsen gjennom de vernede liene, hvor alle vårplantene var begynt å komme. Her sto blåveis (*Hepatica nobilis*), hvitveis (*Anemone nemorosa*), vårerteknapp (*Lathyrus vernus*), storkonvall (*Polygonatum multiflorum*), tannrot (*Dentaria bulbifera*), tysbast (*Daphne mezereum*), krattfiol (*Viola mirabilis*) og mange fler. Ramsløken (*Allium ursinum*) står her så tett at løklukta driver over hele lia og kjennes på lang lei.

Etter mat på toppen av Rognsåsen med god utsikt over Bamble dro laget seg over til Sandvika mellom Rognstranda og Lange-sund. Her ble vårplanter som moskusurt (*Adoxa moschatellina*), lerkespore (*Corydalis intermedia*) og gullstjerne (*Gagea lutea*) observert i tillegg til de vi allerede hadde sett.

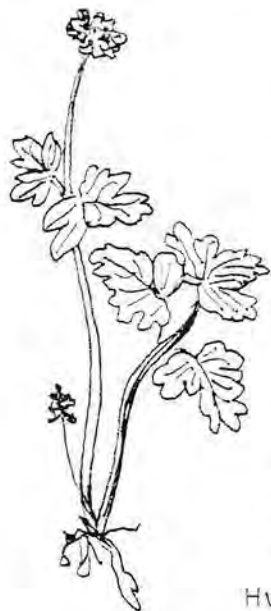
Utover mot Kjerrvikodden ble det observert flere større og mindre eksemplarer av barlind (*Taxus baccata*).

Tilbake til Rognstranda gikk veien stort sett i samme spor som utover uten nye overraskelser.

Hvitveisblomstringen på Jomfruland 11.5.86

Jomfrulandsturen denne søndagen ble er hvitveisrapsodi! 14 personer møtte i Valle, og turlederen hadde i tankene å avlyse p.g.a. elendig vær-melding med lovet kuling og regnbyger. Det ble likevel til at deltagerne tok turen med båt utover og landet trygt på "Tårnbrygga". Herfra var det så meningen å gå ut til Øytangen for å bli plukket opp av båten der. På veien ut passerte to store flokker med kortnebbgjess på vei nordover. Antallet ble anslått å være noe over 400 gjess.

Ved "tårnbrygga" sto mengder av lerkespore, både den vanlige (*Corydalis intermedia*), og fingerlerkespore (*C. pumila*). En plen var helt dekket av begge artene i selskap med hverandre. Videre fantes rester av blåveis (*Hepatica nobilis*), de første skogfiolene (*Viola riviniana*) og tepper av moskusurt (*Adoxa moschatellina*). Langs veien nordover sto rosettkarse (*Cardamine hirsuta*) og vårpenggeurt (*Thlaspi alpestre*). Litt vårskrinneblom (*Arabidopsis thaliana*) var også å se, og de første blomstene av slåpetorn (*Prunus spinosa*) var kommet fram.

Hvitveis (*Anemone nemorosa*) fantes overralt..

Ved Hovedgården tok vi en skogssti som gikk østover fra hovedveien i retning Saltstein. Her støtte vi på nye arter som nøkleblomst (*Primula veris*), og hetrostyli-begrepet fikk sin forklaring med klare eksempler. Med dette menes at nøkleblomsten har utviklet to slags blomster slik at selvbestøvning blir vanskeliggjort. Nyresoleie (*Ranunculus auricomus*) ble funnet, og bladformer ble demonstrert. Vårkål (*Ranunculus ficaria*) sto også i fin blomstring, likeså gjøkesyre (*Oxalis acetosella*) og krosknapp (*Glechoma hederacea*).

Da vi nådde inn i eikeskogsområdene fikk vi erfare hvorfor hvitveisblomstringen på Jomfruland har rykte på seg for å være et av vårens vakreste eventyr på våre kanter. Skogbunnen var en eneste stor grønnhvit vev av blomster med en og annen fargeklatt av annen opprinnelse drysset inn her og der. I det overskyete været var hvitveisblomstene lukket, og her og der sto klynger av rødaneløpne eksemplarer. Inn i mellom fantes en og annen kvadratmeter med moskusurt, visnende blåveis og nøkleblomst i begynnende blomstring. Over hele skogen lå en svak eim av anemonesyrlig duft. Vi fikk til fulle også demonstrert hvordan kulturlandskapet kan virke inn på vegetasjonen. Området i eikeskogen blir stedvis godt beitet. Her får ikke undervegetasjonen tak og bunndekket om våren består i det alt vesentlige av hvitveistepper. Kommer man over på andre sida av gjerdet og inn i deler av skogen hvor beitingen ikke er så hard, vil forbuskingen i undervegetasjonen få tak, og innslag av bl.a. hassel blir merkbar. Med dette kommer det også inn en rekke andre

arter som vårerteknapp (*Lathyrus vernus*), nøkleblom i de mer åpne partiene, fiolarter og moskusurt.

Etter matrast med sang(!) på ei eng nær Øytangen gikk ferden forbi den ornitologiske stasjonen. På engene nord for Øytangen var det fullt flor av nyresildre (*Saxifraga granulata*), stemorsblomst (*Viola tricolor*) og mengder av nøkleblomst. Her sto også noen praktfullt blomstrende villapaler (*Malus sylvestris*) og lyste mens årets første rosen-

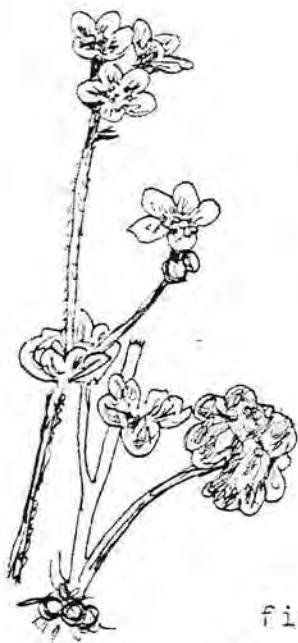
finker ønsket velkommen med sine karakteristiske fløyt.

Før båten plukket oss opp på brygga, fikk vi med oss en tur nedom strandtistel (*Eryngium maritimum*) for å konstatere at det stod til liv.

Våren på Skienskalken 21.5.86

12 deltagere møtte fram i gråværet ved Gjerpen kirke. Ferden gikk derfra til Jønnevald på Luksefjellveien, og etter at bilene var parkert ved bussgarasjene, tok vi beina fatt langs åsen mellom Jønnevaldsåsen og Hoppestadelva. Målet var å nå Otertjern for så å følge skogsveien tilbake langs Hoppestadelva. På jordnet vis å vis bussgarasjene sto en stor bestand av en mure (*Potentilla*) som ble antatt å være tysk mure (*P. thyringica*). Vi fulgte stien gjennom skogen og gjorde små streif ut på kanten av skrenten. De fleste vårplantene som finnes på kalken, var i blomst, og det kan nevnes vårskrinneblom (*Arabis thaliana*), vårpengeurt (*Thlaspi alpestre*), nøkleblomst (*Primula veris*), bergskrinneblom (*Arabis hirsuta*), skogfiol (*Viola riviniana*), trefingersildre (*Saxifraga tridactylites*) og vårerteknapp (*Lathyrus vernus*). På og under skrenten sto liljekonvall (*Convallaria majalis*) allerede i blomst, og i skogen ble det funnet blad av bakkefiol (*Viola collina*) mange steder, store knopper av storkonvall (*Polygonatum multiflorum*), avblomstret tysbast (*Daphne mezereum*) og kranskonvall (*Polygonatum verticillata*).

Nær rasteplassen med utsikt over mot Gåsehølen like ved dammen til Slettevannet fikk vi høre nyankomne rosenfinker spille opp i krattet. Dette fine området

er dessverre skjemet av en del nedsprøytet og dødt løvkratt. Ved Ottertjern viste beverens herjinger igjen, og vannstanden var høy p.g.a. demningen. Her sang også bøksangeren for deltagerne. Vi kom oss ned på veien tilbake mot Jønnevald og fikk demonstrert både gråselje (*Salix cinerea*) og svartvier (*S.nigricans*). Det eneste som var av interesse ellers, var store mengder fagerklokke (*Campanula persicifolia*) og noen store rosetter som siden viste seg å være spirende tårnurt (*Tuuritis glabra*). Stedvis var det også mye bakkefiol å se.

Dammene og Flaugene i Brevik 2.6.86

Rundt 30 stykker var møtt opp i det fine været for å være med på rusleturen forbi "Dammene" i Brevik og opp til "Prekestolen" ved Frierfjorden denne kvelden.

Det ble mye fint å se langs veien. Forsommerfloraen i dette området fornekter seg ikke. Den er nærmest uovertruffen. Ved midtre dammen fant vi de første spirende flueblomstene (*Ophrys insectifera*) som også ble funnet høyere oppe og da nesten utsprunget.

Oppover mot utsiktspunktet over Brevikstrømmen ble det sett brude-spore (*Gymnadenia conopsea*), stort tvæblad (*Listera ovata*) og vårmarihand (*Orchis mascula*) i tillegg til den øvrige vårfloraen. På skrenten sto også eksemplarer av grenmarasal (*Sorbus subpinata*). Laget krysset inn i skogen igjen og fant storkonvall (*Polygonatum multiflorum*), myske (*Galium odortum*), vårerteknapp (*Lathyrus vernus*) og skjellrot (*Lathraea squamaria*).

Vi fulgte stort sett stien mot Prekestolen og bemerket nye ting som firblad (*Paris quadrifolia*), leddved (*Lonicera xylosteum*) og krattfiol (*Viola mirabilis*).

Helt oppe ved kanten sto mer skjellrot, og flere steder sto tepper av myske. Dagens beste funn var hybriden mellom storkonvall og kantkonvall (*Polygonatum multiflorum* X *odoratum*) som ble funnet på ei hylle under kraftlinja ved stien. Her sto den sammen med foreldreartene og kranskonvall (*Polygonatum verticillatum*). Utsikten over Frierfjorden og Bamble med industriallegga var upåklagelig, og maten smakte i det fine været.

Veien hjem gikk uten særlig mange nye arter. Verdt å nevne er mengder av tannrot (*Dentaria bulbifera*). Ellers var inventaret som det sedvanlig pleier å være på kalken, meget rikt.

Helgetur i Hjartdal 6-8.6.86

Helgetur til Hjartdal ble i stedet helgetur til Seljord.

Godt var vel det siden vi sammen med nydelig utsikt over Seljord og Seljordsvatn også fikk en strålende forpleining av vertskapet på Seljord folkehøgskule, Gunhild og Lars Bjaadal som, foruten de daglige måltidene, også vartet opp med bløtkaker til kaffen på kvelden og skyss i skolens minibuss. Totalt ble laget på nesten 20 stykker når avgang fra folkehøgskolen fant sted på lørdags morgen. Ferden gikk da til Kivledalen i etterhvert surt vær. Imidlertid glemte deltagerne det sure været etter som tida gikk.

Ned fra Tvitjørnan på Skorve løper det ned en bekk i et skar. Inne ved fjellet skulle det i følge et rykte vokse barlind (*Taxus baccata*). Vi fant ikke barlind, men i stedet ble det mye annet fint i brattliene her. Flere av artene vi fant vokste like over eller under sine tidligere høydegrensener i Norge. Vi opplevde det forunderlige å finne arter som bergfrue (*Saxifraga cotyledon*) og blåveis (*Hepatica nobilis*) voksende side om side i berget. Av andre gode ting i nesten 700 meters høyde kan nevnes vårerteknapp (*Lathyrus vernus*), svarterteknapp (*L. niger*), myske (*Galium odoratum*), skåresildre (*Saxifraga adscendens*), hengeaks (*Melica nutans*), myskegras (*Milium effusum*), skogsvingel (*Festuca altissima*), kransmynte (*Satureja vulgaris*), taggbregne (*Polystichum lonchitis*), firblad (*Paris quadrifolia*) og krattfiol (*Viola mirabilis*).

Vi forflyttet oss inn til Lomma ved sørenden av Sundsbarmvatnet for å se på et område som er kalt "Kalkjuvet". Været var imidlertid så surt og dårlig at lysten til å se nærmere på området forsvant. En stopp ved Trasimot for å gå over en lovende eng var resultatløs. Ned ved Tresland visste vi om og

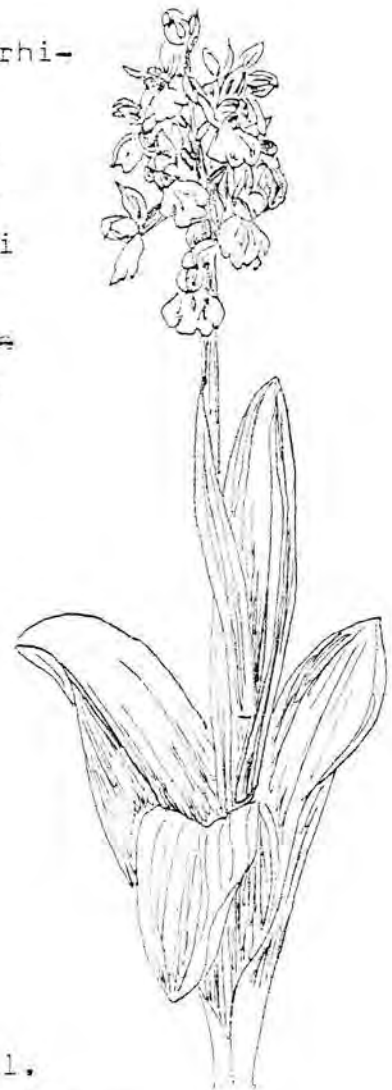
fant igjen noen enger med søstermarihand (*Dactylorhiza sambucina*).

Etter middag gikk ferden til Svartdal og områdene ved de gamle Blika gruver. Her hadde Bjørn Lervik året før funnet søstermarihand i store mengder. Vi ble da heller ikke skuffet over hva vi fikk se. Her sto engende drivende gule av denne vakre orkideen, og det er vel tvilsomt om det kan oppdrives maken til denne lokaliteten i Norge. Å anslå antallet er vel nærmest umulig, men at det dreier seg om godt over 10.000 eksemplarer må være hevet over tvil. Fotoapparatene ble flittig brukt, og vi glemte nesten å legge merke til at været bedret seg til sol og at heggen sto i full blomst. At en og annen fint blå engfiol (*Viola canina*) hadde blandet seg inn i selskapet virket bare som trivelige fargeflekker i alt det gule. Av andre ting som ble bemerket i området, kan nevnes firblad og de første store bladene av torhjelm (*Aconitum septentrionale*).

Noen av flokken valgte å gå ned til hovedveien og se på plantelivet underveis. Nedover ble det bl. a. sett skåresildre, kransmynte og broddbergknapp (*Sedum rupestre*). Helt nede ved veien sto en bekkemyr smørgul av bekkeblom (*Caltha palustris*).

På søndag gikk ferden til Åmotsdalen. En liten stopp ga stakekarse (*Barbarea stricta*) ved veikanten et stykke sør for Nutheim. Så gjorde vi en stopp omtrent ved Karpusåsen og fant litt bedre ting nedenfor urene under Mystaulnuten, men det var lite nytt fra dagen før.

Følget dro så opp til Dyrlandsdalen. Her ble bilene parkert ved brua over elva, og vi gikk veien inn til Nasgrav og Dyrlandsgården. Her ser gårdene delvis forlatte ut, og engene var også preget av dette. Selskapet spredte seg, og de som klatret opp i den bratte lia på nordsida av gårdene, gjorde de beste funna. Under berget her var det den samme rike floraen som dagen før, og en kan nevne bergfrue i lag med blåveis, myske, vårarteknapp, kransmynte og taggbregne. Søstermarihand ble funnet to steder på engene ved gårdene her. På ei eng på vestsida av elva, like ovenfor der

bilene var parkert, sto også søstermarihand, mens det i veiskråningen ble påvist både Olavsstake (*Moneses uniflora*) og småtveblad (*Listera cordata*). Ved Grønnerud mellom Flatdal og Svartdal sto det også søstermarihand på begge sider av veien.

Vi dro deretter til Hjartdal og svingte av E-76 mot Oppsal og videre vestover ved Øverbø. Ved Kasin gjorde vi stopp for matrast, og i veikanten her sto atter en gang søstermarihand. En stopp ved Øverbø på tilbakeveien ga ei frodig li med mye fint. Herfra kan nevnes bl.a. fuglestarr (*Carex ornithopoda*), broddbergknapp og vårmarihand (*Orchis mascula*). Herfra dro alle hver til sitt, og for de flestas vedkommende gikk veien hjem over Notodden.

Kragerø 15.6.86

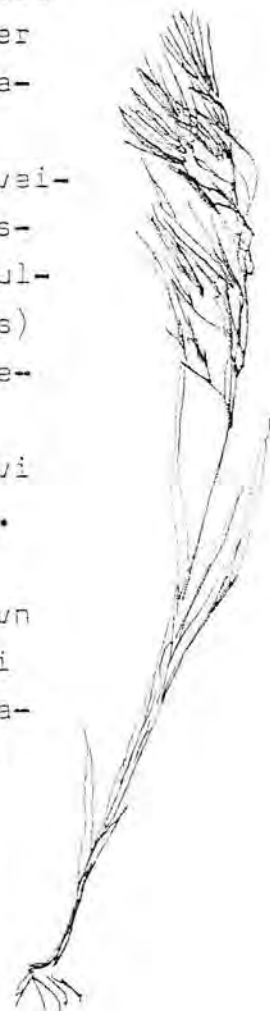
Selv om vi, d.v.s. fem medlemmer og ballastplantespesialisten Tore Duren fra Bergen, ventet en god stund ved Hestøya camping ved Karlstadkilen, kom det ikke flere, antageligvis p.g.a. det flotte sommerværet. Her i havnegrusen vokser en forholdsvis stor bestand av brokkurt (*Herniaria glabra*), en typisk ballastplante.

Vi bilte opp til Brattenområdet og så på plantene i veikanten her. Her sto veihaukskjegg (*Crepis biennis*), nesten i blomst, mange eksemplarer av ormehode (*Echium vulgare*), takfaks (*Bromus tectorum*), sandfaks (*B. sterilis*) og en fin bestand av blodstorkenebb (*Geranium sanguineum*).

Innerst inne i pollen ved jernbanestasjonen beundret vi og fotograferte vi murtorskemunn (*Cymbalaria muralis*). Den vokser her i store mengder i havnemuren.

Deretter bilte vi gjennom gamle Kragerø til Tallakshavn og gikk derfra til Smedsbukten. På denne gåturen så vi bl.a. dagfiol (*Hesperis matronalis*), judaspenger (*Lunaria annua*) og en sjeldanhet, nemlig bendelløk (*Allium scorodoprasum*) oppe på en liten skrent.

I Smedsbukten kikket vi i en gammel hage med akeleie i flere fargevarianter, med forglemmegei og en plante som likner veldig på forglemmegei, men den har

store, nesten runde blader nederst. Hvilken art kan dette være? Vi fikk også vite at svaleurt (*Chelidonium majus*) her lokalt ble kalt for "ebenezer".

Rørvik var vårt neste stoppested, fremdeles med sol og varme. En fantastisk fin sommerdag var det. Knollsoløie (*Ranunculus bulbosus*) fant vi ute ved badestedet. Endelig fikk vi også se buskvikke (*Coronilla emerus*) i full blomst. Det var et fantastisk fint syn!

Med blick utover Kragerøfjorden spiste vi lunchen under en stor furu som ga oss skyggen vi trengte.

I nærheten, i den sørvendte lia, vokste skogmarihand (*Dactylorhiza fuchsii*) eller muligens en flekkmarihand (*D. maculata*), tveskjeggveronika (*Veronica chamaedrys*), blodstorke-nebb (*Geranium sanguineum*), tjæreblom (*Viscaria vulgaris*), sanikel (*Sanicula europaea*), vanlig nattfiol (*Platanthera bifolia*) og eik (*Quercus sp.*), ask (*Fraxinus excelsior*) og furu (*Pinus sylvestris*).

Vårt siste mål var området rundt Valberg og Mørsk Hype-ritts dagbrudd der. Først ble det en koselig prat om stedets planter med beboerne i det gamle huset, og så ble det omvisning på tomta. Det var et nydelig sted med store bøketrær og en stor hage med bl.a. flere grasarter, orientvalmue (*Papaver orientalis*) med alldeles nydelige og fotogene blomster. "Svart-Clä" var ny for flere av oss. Det er en krysning mellom Glavskjegg (*Asplenium septentrionale*) og svartburkne (*A. trichomanes*). Alle tre sto ved siden av hverandre i en bergvegg.

På veien ned til stranda ut mot Kalstadkilen la vi merke til svarterteknapp (*Lathyrus nigra*) og buskvikke samt en stor bestand av hvitfrytle (*Luzula luzuloides*) i ettermiddagssolen. Denne arten finnes her og der i gamle parkanlegg. Videre så vi gul lerkespore (*Corydalis lutea*) i en steinmur, åkergull (*Erysimum cheiranthoides*), eføyv (*Hedera helix*), bergmynte (*Origanum vulgare*), lundrapp (*Poa nemoralis*) og brunrot (*Scrophularia nodosa*). En arveart var noe problematisk, men vi tror det var raggarve (*Cerastium brachypetalum*).

Tilbaketuren gikk gjennom tunnelen som fører fra utskipingsstedet til steinbruddet. Vi avsluttet denne interessante og trivelige turen her på Valberg. Kanskje var det en ide å lese om ballastplanter i årsrapporten for TBF 1982 s. 7 og om buskvikke i *Listera* nr. 2 1986, s. 15-17?

Kikuttraktene 18.6.86

Seks personer og to hunder var alle som møtte opp ved Kikut-hytta denne regntunge ettermiddagen.

Kikuttraktene byr på mange fine turmuligheter for oss planteinteresserte, så været får nok ta skylda for at ikke flere fant å ville være med på turen.

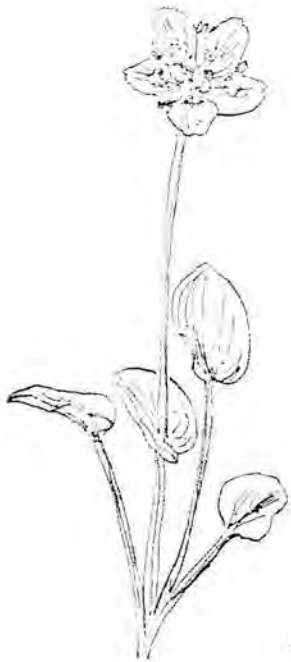
Vi besluttet å starte ved Sokka hvor det i Flora grenmarensis er nevnt at ballblom (*Trollius europaea*) skulle finnes i en sparsom bestand. Denne så vi ikke noe til, men vi kunne etterhvert i rikt monn glede oss over en ellers variert flora underveis i liene over mot Øvre Høgli.

Været ble etterhvert også vesentlig bedre, og vi la tilbake-turen rundt på nordsiden, og i fin gammel skog på østsiden av Høgliåsen.

TEPPEROTAS ROTSTOKK
"BLØR" NÅR DEN
SKJÆRES OVER

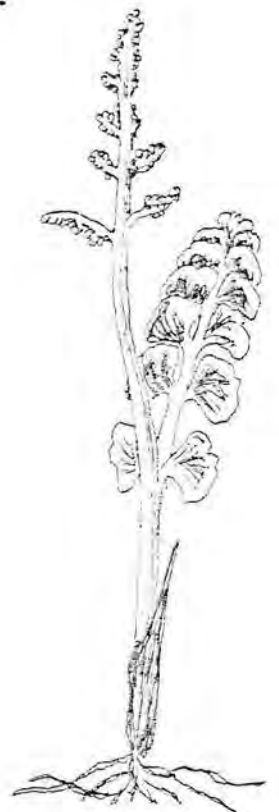
Sommerekskursjon i Rauland 5-11.7.86

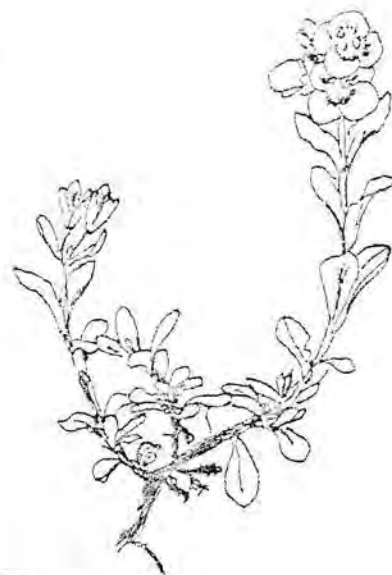
Lørdagen 5. juli møtte de fram etterhvert fra både øst og vest, i alt 36 stykker fra Telemark Botaniske Forening og Rogalandsavdelingen av Norsk botanisk forening. De først ankomne kortet ventetida med å saumfare veikanter og nærområder rundt Rauland fjellstue. Det ble etterhvert meldt om både det ene og det andre til dem som kom noe seinere. Best var, kan hende, kongsspir (*Pedicularis sceptrum-carolinum*) under brua ved Krossen og korallrot (*Corallorhiza trifida*) like nedenfor fjellstua.

Etter middagen og kaffe dro de ivrigste i vei på en liten kveldsbotaniseringstur bak fjellstua og ned til myrene ved Longvikvannet. Fra skogen bak vårt husvære ble det meldt om bedre ting som fuglestarr (*Carex ornithopoda*), flekkmure (*Potentilla crantzii*), skåresildre (*Saxifraga adscendens*) og Olavsstake (*Moneses uniflora*). På myra ble det demonstrert flere starr, bl.a. strengstarr (*C. chorodorrhiza*), gulstarr (*C. flava*), dystarr (*C. limosa*), frynsestarr (*C. magellanica*), trådstarr (*C. lasiocarpa*) og slåttestarr (*C. nigra*). Her fikk vi også stifte bekjentskap med seter-rapp (*Poa alpigena*), og vi fikk tydelig demonstrert forskjellen på denne og de nærstående engrapp (*P. pratensis*) og markrapp (*P. trivialis*).

Søndagen 6. juli med sitt fine og varme vær var i sin helhet viet liene ved Torvetjønn. Denne dagen ble også den som ble den rikeste botanisk sett. Vi startet formiddagen i vestre enden av Torvetjønn og klatret opp bjørkelia mot Storfjell. Her varte det ikke lenge før vi traff på de første indikatorene på at jordsmonnet var bra. På et åpent felt i ojerkeskogen, rett ovenfor veien, fant vi arter som svarttopp (*Bartsia alpina*), hårstarr (*Carex capillaris*), blåsprett (*Thalictrum alpinum*), dvergjamne (*Selaginella selaginoides*) og jåblom (*Parnassia palustris*). Her fant vi også de første orkidé-ene, en del eksemplarer av grønnkurle (*Coeloglossum viride*). Nevnes kan også arter som fjellveronika (*Veronica alpina*) og perlevintergrønn (*Pyrola minor*). Litt høyere oppe dukket gode arter som fjellstarr (*Carex norvegica*),

svartstarr (*C. atrata*) samt sju eksemplarer av hvitkurle (*Leucorchis albida*) opp. Fjellrapp (*Poa alpina*) og marinøkkel (*Botrychium lunaria*) ble også sett. Legevintergrønn (*Pyrola rotundifolia*) ble funnet i fine bestander, og på grasbakken ble det også påvist nydelige blåblomstrende tuer av bergveronika (*Veronika fruticans*). Det sirlige myskegraset (*Milium effusum*) sto også i bjærkeskogen, men det viste seg etterhvert ikke å være så uvanlig i Raulandsområdet. Det samme kan sies om kranskonvall (*Polygonatum verticillatum*) og brudespore (*Gymnadenia conopsea*) som finnes i tette bestander her og der i Torvetjønnlia.

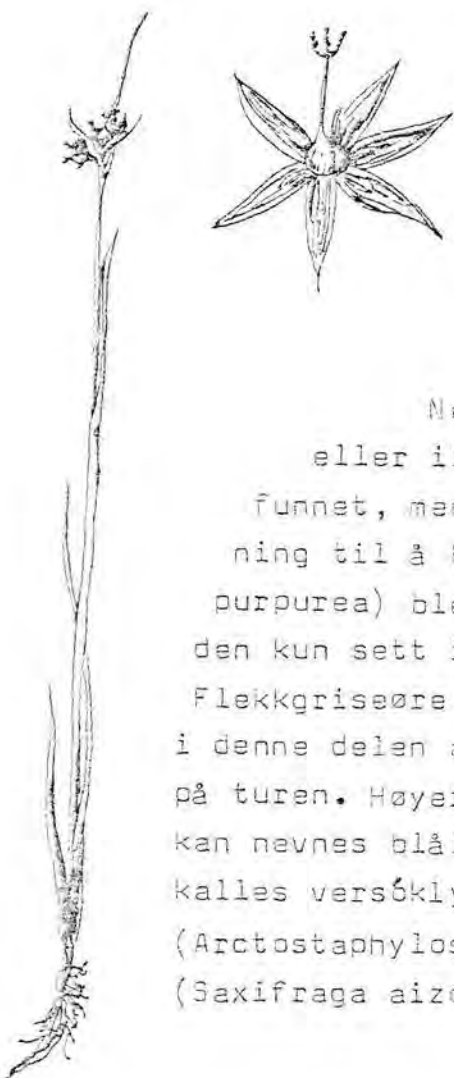
Fjelltistel (*Saussurea alpina*) synes også å være nokså vanlig i Rauland. De første vadderøttene (*Phyteuma spicata*) ble ropt inn til manges begeistring, men de få eksemplarene sto dessverre ennå bare i knopp. I deres følge sto også kvitsoleie (*Ranunculus plantanifolius*). I fuktige sig vokste sumphaukskjegg (*Crepis paludosa*), mens en hoggorm som ble observert,

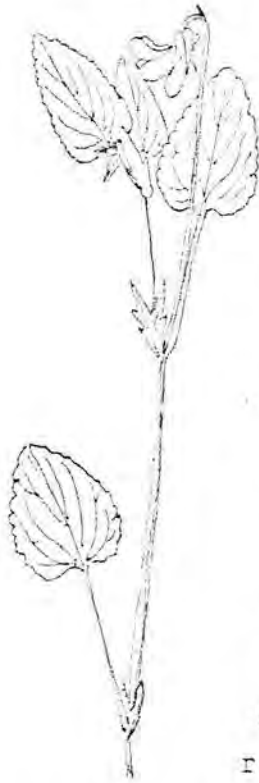
valgte seg helt andre oppholdssteder med sol og varme. Sreiull (*Eriophorum latifolium*) vakte glede hos "strågjengen", og dens olivenfarga støtteblad kunne greit demonstreres. Tydelige var også de røe aksgreinene, men disse skal visstnok ikke være et sikkert nok kjennetegn.

Torvetjønnliene virket utrolig frodige med et rikt artsutvalg opp gjennom bjærkeskogen.

Nede ved veien var ei rød blomstret sveve, kalt rød- eller ildsveve (feilaktig?) (*Hieracium aurantiacum*), blitt funnet, men på åpne felter i bjærkeskogen fikk flere anledning til å beundre denne fine korgplanta. Søterot (*Gentiana purpurea*) ble påvist, men under hele Raulandsoppholdet ble den kun sett i knopp.

Flekkgriseøre (*Hypochoeris maculata*) går opp i over 1000 m i denne delen av Telemark og ble funnet rikelig flere steder på turen. Høyere oppover dukket mer trivielle arter opp. Det kan nevnes blålyng (*Phyllodoce caerulea*) som i deler av Vinje kalles versøklyng, bjønnbrodd (*Tofieldia pusilla*), rypebær (*Arctostaphylos alpinus*), tvebostarr (*Carex dioica*), gulsildre (*Saxifraga aizoides*), korallrot (*Corallorhiza trifida*) og skav-

gras (*Equisetum hyemale*).

Fra dem som nådde toppen av Storfjell først, fikk vi forlydender om at det var funnet bleikmyrkløgg (*Pedicularis lapponica*). Alle dem som holdt ut opp til toppen, fikk da også se den i gode bestander. Oppe mot toppen vokste ikke stort annet enn rabbesiv (*Juncus trifidus*), greplyng (*Loiselauria procumbens*) og aksfrytle (*Luzula spicata*). Beste funn fra toppen var likevel trolig et eksemplar av hybriden mellom fjellbjørk og dvergbjørk (*Betula pubescens* x *nana*).

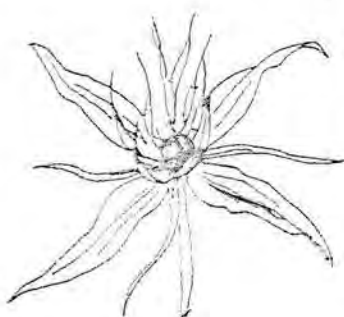
På nedturen la vi veien om Skardtjern og kom ned i et fuktig sig eller nærmest et uttørret bekkefar mot myrene nedenfor. Her påviste vi kastanjesiv (*Juncus castaneus*), hvit- og setermjelke (*Epilobium lactiflorum* og *hornemanni*). Lifiol (*Viola montana*)

sto hist og her med overganger som mer kunne minne om engfiol (*V. canina*). Fjellfiol

(*V. biflora*) med sine fint gule blomster vakte glede og begeistring hos de fleste. Denne arten, som virkelig lyser opp på voksestedene sine, er manges favoritt blant fjellplantene.

Turten (*Lactuca alpina*), som i Lids siste utgave er blitt kalt *Cicerbita alpina* i tråd med *Flora Europaea*, sto ennå bare i knopp. Linnea (*Linnaea borealis*) var derimot alt kommet i blomst. Av andre arter som er verdt å nevne fra nedturen er starrarter som blankstarr (*Carex saxatilis*) og seterstarr (*C. brunnescens*), vierarter som myrtevier (*Salix mysinites*), ullvier (*S. lanata*) og rynkevier (*S. reticulata*), trefingerurt (*Sibbaldia procumbens*), fjellsyre (*Cxyria digyna*) og fjellourkne (*Athyrium distentifolium*).

I Torvetjønnlia vokser også tre arter av gråurt (*Gnaphalium*), nemlig skog-, seter- og dverggråurt (*G. sylvaticum*, *norvegicum* og *supinum*).

Både brearve (*Cerastium cerastioides*) og fjellarve (*C. alpinum*) ble registrert. I bunnen av de fuktige sigga mot Skardtjern fant vi svaltuill (*Scirpus nudsonianus*), fjellsnelle (*Equisetum variegatum*), fjellstjerneblom (*Stellaria calycantha*), tranestarr (*Carex adelostoma*) og en trolig hybrid mellom fjell-

starr og svartstarr (*C. norvegica* x *atrata*). Også flekkmure (*Potentilla crantzii*) ble notert på krysslista som til matpause talte 181 arter og og 3-4 hybrider.

Etter mat flytta vi oss litt lenger mot øst for å leite opp noen rike forekomster av brudespore (*Gymnadenia conopsea*). Langs veien vokste noen få eksemplarer av skogmarihand (*Dactylorhiza fuchsii*), og nederst i lia så vi gaukesyre (*Oxalis acetosella*), hengeaks (*Melica nutans*), liljekonvall (*Convallaria majalis*), nikkevintergrønn (*Orthilia secunda*), taggbregne (*Polystichum lonchitis*), flekkgriseøre (*Hypochaeris maculata*) og rundbelg (*Anthyllis vulneraria*). Høyere opp, på noen

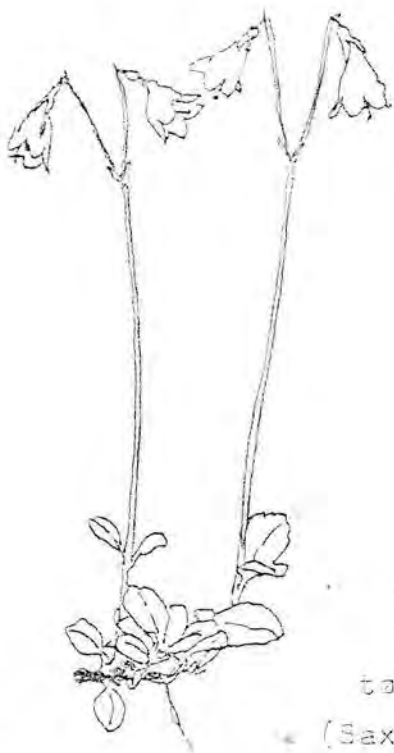
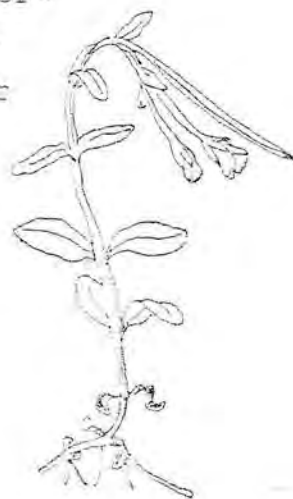
tørre og bratte berg, ble det registrert skåresildre

(*Saxifraga adscendens*), setermjelt (*Astragalus alpinus*), kantkonvall (*Polygonatum odoratum*) og fuglestarr

(*Carex ornithopoda*). Tysbast (*Daphne mezereum*) ble også sett. I

en bergskrent hang noen eksemplarer av bergfrue (*Saxifraga cotyledon*) og pyntet opp med store hvite klaser. Blårapp (*Poa glauca*) og lundrapp (*P. nemoralis*) sto side om side, og både lodnebregne (*Wood-sia ilvensis*) og fjellodnebregne (*W. alonia*) ble funnet i berget. Tyskegras (*Milium effusum*) ble notert i rundt 1100 meters høyde over havet. På de tørre skråningene vokste tette bestander av brudespore, og her og der fantes en og annen grønkkurle (*Doeloglossum viride*) og skogmarihand å se. På nedturen, som gikk langs et uttørket bekkefar i bjørkeskogen, passerte vi en stor bestand av hvitkurle (*Leuchorochis albida*). Nede på noen åpne flater og videre ned mot veien fant vi stedvis en rødblomstret form av svarttopp (*Bartsia alpina*). Den var markert lysere enn sine "normale" artsfrender.

Vel nede ved veien dro vi ned til stranda av Torvetjønn for å se en liten bestand av småtveblad (*Listera cordata*). Den mest utholdende lette også etter voksestedet for stortveblad (*L. ovata*), som var funnet her tidligere, og han ble tilslutt belønnet for strevet. Ved bilene ble det framvist en mulig hybrid av starr hvor snipestarr (*Carex rariflora*) og frynsestarr (*C. magellanica*) (også kalt *C. paupercula*) ble antatt å være foreldreartene. En nydelig fylt hvitsoleie ble også framvist her.

Mandag 7. juli var tenkt brukt til en tur til Møsvannstangen som i første rekke er kjent for det rike fuglelivet. Området er preget av store myrstreknings- og bjørkeskoger, men her og der ligger gamle setervoller og nydyrkingsområder. Vi hadde valgt oss ut Homvatn som mål. Bilene ble parkert et stykke ut på veien mot Tangen, og herfra fulgte vi en sti et stykke innover. På myrene sto det mye molteblader, men det var ikke altfor mye kart å se. På flere steder fant vi nye starrarter som strengstarr (*Carex chordorrhiza*), sveltestarr (*C. pauciflora*) og dystarr (*C. limosa*). Myrtistel (*Cirsium palustre*) ble registrert, noe som virket lovlig høyt for arten. Småtveblad (*Listera cordata*) ble funnet også her, og mens vi sto og ventet og håpet på at en trepiplerke skulle ta på vingene og demonstrere sin fine fluktsang, ble det funnet noen få eksemplarer av brudespore (*Gymnadenia conopsea*) og grønnkurle (*Coeloglossum viride*) sammen med bjønnbrodd (*Tofieldia pusilla*). En starr ble bestemt til å være klubbstarr (*Carex buxbaumii*) eller en hybrid med denne. Korallrot (*Corallorrhiza trifida*) ble funnet flere steder hver dag på turen, og da ofte på de forunderligste steder. Fjelljamne (*Lycopodium alpinum*, nå kalt *Diphasium alpinum*) fantes hist og her.

Vi nådde fram til en gammel setervoll hvor vegetasjonen var sterkt dominert av finnskjegg (*Mardrus stricta*).

Ned ved Homvatn kom vi over i et bjørkeskogsområde med et noe bedre beite, og herfra noterte vi fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*),

sumphaukskjegg (*Crepis paludosa*), fjelltistel

(*Saussurea alpina*), skavgras (*Equisetum hyemale*),

setermjølke (*Epilobium hornemannii*), jåblom (*Par-*

nassia palustris) og myrsnelle (*Equisetum pa-*

lustre). Der bekken renner ut i Homvatns øst-
ende, ligger et lite båtbaust. Like ovenfor

dette fant vi en liten bestand av kongsspir
(*Pedicularis sceptrum-carolinum*) som er fun-

net her tidligere av Jan Erik Tangen. Vi be-

ga oss gjennom skogen og fant setermjelt

(*Astragalus alpinus*), firblad (*Paris quadri-*

folia) og en fin bestand av fjellpestrot

(*Petasites frigidus*) like bak ei hytte her.

Flere steder så vi også fjellstjerneblom (*Stellaria calycantha*). Fjellveronika (*Veronica alpina*) og sveltull (*Scirpus hudsonianus*) ble også notert.

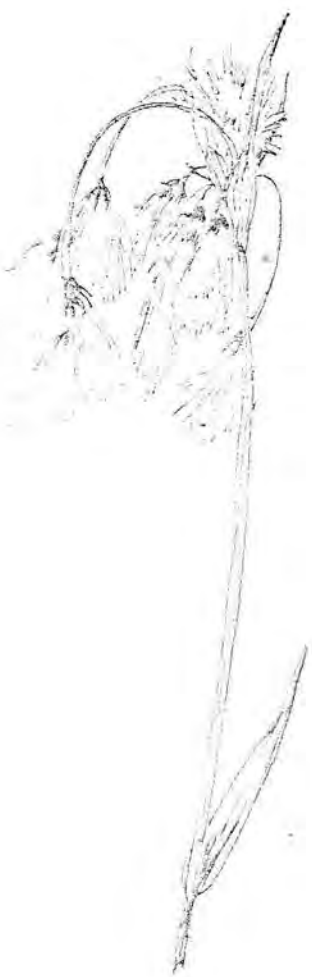
På veien tilbake mot bilene var det lite nytt å se.

Etter matpause gikk ferden mot Bossbøen. Ei myr ikke langt fra veikrysset kunne oppvise store bestander av breiull (*Eriophorum latifolium*), og her ble det også registrert hvitkurle (*Leucorchis albida*).

I krysset mot Møsvannstangen sto noen få eksemplarer av vaddeerot (*Phyteuma spicata*) i lag med torhjelm (*Aconitum septentrionale*), hvitsoleie (*Ranunculus platanifolius*) og tette bestander av skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*).

Vi stoppet så ved Bossbøen, og i ei veigrøft her dukket bekkedarse (*Cardamine amara*) opp i lag med skogstjerneblom (*Stellaria nemorum*), bekkestjerneblom (*S. alsine*), myrmaure (*Galium palustre*) og kildeurt (*Montia rivularis*). I en delvis bevokst sandskråning ble det funnet en prektig bestand av korallrot og noen eksemplarer av grønnkurle.

P.g.a. skilt om mannevonde sauebukker ble selskapet noe splittet under oppstigningen langs bekken på vestsiden av Veslebossnuten. Fra bekkeområdet ble det bl.a. notert kvitsoleie (*Ranunculus platanifolius*), fjelltistel (*Saussurea alpina*), skogmarinhard (*Dactylorhiza fuchsii*), et ti-calls hvitkurle (*Leucorchis albida*), sumphaukskjegg (*Erepis paludosa*) og stjernesildre (*Saxifraga stellaris*). Vi klatret langt opp i lia mot Veslebossnuten uten de store botaniske opplevelsene. Ved veien ble det på nedturen også notert seterarve (*Sagina saginoides*).

Tirsdag 8. juli. Denne dagen ble organisert med "Hjemmelunsj" på fjellstua, og formiddagen ble derfor benyttet til en fottur østover mot et tjern kalt Langetjern. Dette ligger like øst for krysset til Gyfjellveien. Vi gikk et lite stykke langs denne veien før vi tok opp en bratt skogsbilvei like øst for Sauråi. Denne ble fulgt til endes. Herfra gikk stien inn til Langetjern, et idyllisk lite vann med noen få hytter rundt. Vi gikk så et stykke nordover, på vestsiden av Skinnuten før vi svingte nedover og krysset Sauråi. Vi kom så tilbake på hovedveien mellom Flatastøl og Mystog, nær en liten oppdemt dam som viste seg å inne-

holde høsterumpe (*Hippurus vulgaris*) og blære-
rot (*Utricularia* sp.)

Langs Øyfjellveien ble det funnet knærøverumpe
(*Alopecurus geniculatus*), flekkmarihand (*Dactyl-
orhiza maculata*), nikkevintergrønn (*Orthilia
secunda*), klokkevintergrønn (*Pyrola media*) og
fjellflokk (*Polemonium caeruleum*). Den siste
var trolig forvilla. Ved skogsbilveien merket vi
oss turt (*Lactuca alpina*) og gulstarr (*Carex flava*),
men ellers var det nokså ensformig vegetasjon her.

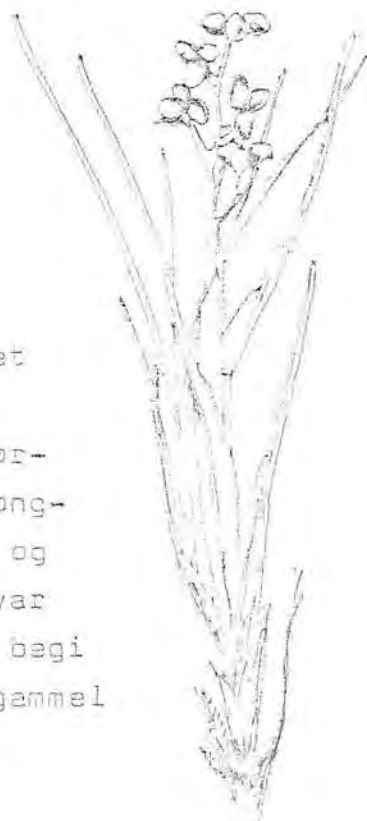
Langs stien og bekken inn mot Langetjern ble det funnet olavs-
stake (*Moneses uniflora*), flotgras (*Sparganium angustifolium*) og
rund soldogg (*Drosera rotundifolia*). Ved Langevann var det rast
og hvil, og i torvmyrene her sto småtranebær (*Oxycoccus micro-
carpus*). Her ble det også demonstrert tepperot (*Potentilla erecta*)
med litt historier til.

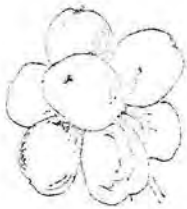
Langs Langetjern fantes flere myrer med bl.a. soldogg (*Drosera* sp.),
og vi fant også etterhvert smal soldogg (*D. longifolia* = *anglica*).
Et lite stykke lenger mot nord fant vi ei myr ved et lite tjern
hvor sivblomst (*Scheuchzeria palustris*) sto i blomst. På tross av
iherdig leiting i Grenlandsregionen tidligere år er det få av
TBF's medlemmer som har funnet sivblomst i blomstring. På dette
stadiet er sivblomst svært så ulik de utgavene en er vant med å
finne på de bløte torvmyrene utover høsten.

Det ble også sett korallrot (*Corallorhiza trifida*)
i kanten av ei myr, og på et skrånende
myrfelt med sivevann dukket det opp både
skogmarihand (*Dactylorhiza fuchsii*),
breiull (*Erioporum latifolium*) og myr-
klegg (*Pedicularis* sp.).

Myskegras (*Milium effusum*) sto i skogen
nedenfor sammen med taggoregne (*Polystichum
lonchitis*).

Etter en herlig lunsj dro en del av selskapet
på besøk til Raulandsutstillingen og andre
steder mens resten satte seg i bilene og kjør-
te et lite stykke langs Øyfjellveien. Ved Long-
vik går en bomvei opp i retning Brekkastaul og
så en sti videre mot Grostaul. Denne veien var
stengt med en solid bom, og vi måtte derfor begi
oss til fots opp noe som nærmest liknet en gammel

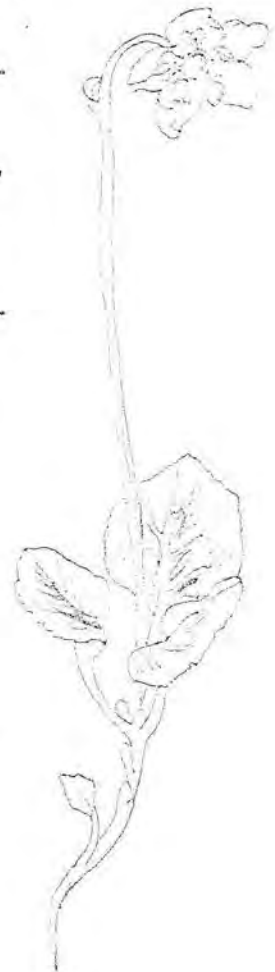

traktorvei før vi nådde Brekkasteul hvor stien går videre inn mot Grostaul og Kvanntjørn lenger øst.

Langs traktorveien var det lite som er verdt å nevne, mens et område like ovenfor Brekkasteul viste seg å være innholdsrikt. Her sto hvitkurle (*Leucorchis albida*), grønnkurle (*Coeloglossum viride*), bjønnbrodd (*Tofieldia pusilla*), fjellstjerneblom (*Stellaria calycantha*), legevintergrønn (*Pyrola rotundifolia*), flekkmure (*Potentilla crantzii*), perlevintergrønn (*Pyrola minor*), fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*),

noen få eksemplarer av olavsstake (*Meneses uniflora*) og småtveblad (*Listera cordata*). Av grass og starr kan nevnes fjellrapp (*Poa alpina*), gulstarr (*Carex flava*), hårstarr (*C. capillaris*), svartstarr (*C. atrata*) og noe som syntes å være klubbestarr (*C. buxbaumii*). Langs stiene inn til Grostaul sto hvitkurle flere steder, mens en først i rasmerkene og urene på nordsiden av Grostaul fant igjen rikere felter. Her hadde imidlertid sauene "herjet" på beite, og de syntes å ha sortert bort tyrinjelmen (*Aconitum septentrionale*) som sto igjen overalt i urene opp mot berghyllene. Dit sauene ikke hadde nådd, nådde imidlertid de ivrigste, og de kunne berette om mye fint. Det ble funnet en ny forekomst av vadderot (*Rhizoma spicata*) i ca. 1020 meters høyde, og ellers ble det sett bergveronika (*Veronica fruticans*), fjellveronika (*V. alpina*), fjellbakkestjerne (*Erigeron borealis*), lodnebregne (*Woodsia ilvensis*) og fjelllodnebregne (*W. alpina*). Her sto curt (*Lactuca alpina*), småbergknapp (*Sedum album*), flekkgriseøre (*Hypochaeris maculata*) i ca. 1030 meters høyde, ildsveve (*Hieracium scandicum*), bergfrue (*Saxifraga cotyledon*), skogmariland (*Dactylorhiza fuchsii*), hvitsoleie (*Ranunculus plataniifolius*), dvergmispe (*Cotoneaster integerrimus*), skåresildre (*Saxifraga ascendens*), fjellarve (*Cerastium alpinum*), blårapp (*Poa glauca*), myskegras (*Vilium effusum*), skogstjerneblom (*Stellaria nemorum*), søterot (*Sentiana purpurea*), svartstarr (*Carex atrata*) og kranskonvall (*Polygonatum verticillata*).

Selve Groststaulområdet var naturskjønt, og på grassbakken nær

stølen sto det fullt opp av bergveronica (*Veronica fruticans*).

På nedturen fulgte en av deltagerne bekken ned fra Brekkastaul, og nær stølen sto olavsstake (*Moneses uniflora*) og småtveblad i skogen.

Et stykke nede i lia ligger en gammel utløe.

På baksida her ligger ei bratt og frodig li med hvitsoleie (*Ranunculus platanifolius*) og torhjelmskål (*Aconitum septentrionale*). Helt i overkanten sto store eksemplarer av brudespore (*Gymnadenia conopsea*) og skogmarrihand (*Dactylorhiza fuchsii*) med sedvanlig følge.

Nesten nede ved veien ble ruta lagt nesten parallelt med hovedveien mot Longvik. Det eneste som ble notert med interesse herfra var en stor og fin forekomst av breiull (*Eriophorum latifolium*).

Onsdag 3. juli. Denne dagen var det nærmest "spredt orden" for turdeltagerne. Aslaug og Øyvind Skauli ville rekognosere liene ved Grostaul og Kvanntjørn for en mulig tur torsdag for dem som ikke fikk med seg dette stedet på tirsdagen. Herfra ble det rapportert om observasjon av jaktfalk, en rovfuglart man ikke ser så ofte i våre dager. Ellers kunne de berette om lite attraktivt fra Kvanntjørn.

Resten av følget delte seg i et Gausta-parti og et Tuddals-Bondals-parti. På veien til Gausta stoppet vi ved brua over til Vemork og beundret juvet der. I de bratte skrentene ble det sett flotte bergfruer (*Saxifraga cotyledon*) som hang utover i hvite kaskader. Nede i juvet like under brua ligger ruinene av den første kraftstasjonen som ble bygget i forbindelse med anlegget på Rjukan, men det var småtterier i forhold til den utbygginga som siden har funnet sted her.

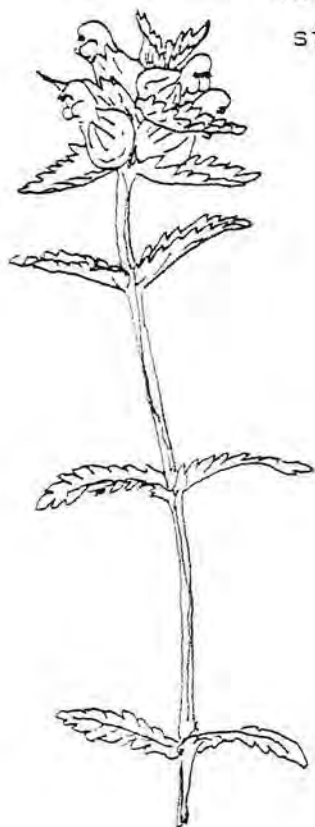
Tuddals-Bondalspartiet startet med stopp ved det gamle Tuddal turisthotell. Flokken ble vist rundt i den gamle og ærverdige bygningen som nok har sett bedre dager og trenger en kraftig oppussing om den skal nå tidligere tiders størrelse. I trappeoppgangen her hang det forøvrig et virkelig klenodium i form av en eldgammel båt som var funnet i myra nedenfor. Den så ut til å være laget av en eneste stor stokk som var hult ut. Myra må ha vært et utrolig godt oppbevaringssted, for fartøyet, som var flere tusen år gammelt, så ikke ut til å ha tatt særlig skade etter så lang tid i myra. Etter litt mat fulgte flokken veien oppover mot Bitringsnatten og ei seter like øst for Bekkjestøl hvor honningblomst (*Herminium monorchis*) er sett for få år siden. I veikanten på vei opp så vi

et tjuetalls eksemplarer av småtveblad (*Listera cordata*). Noe honningblomst fant vi dessverre ikke. Noen få eksemplarer av grønnkurle (*Coeloglossum viride*), noen ytterst få marinøkler (*Botrychium lunaria*) og noen hvitkurler (*Leucorchis albida*) var det eneste av interesse som ble notert. Ved bekken nedenfor turisthotellet sto en del olavsstake (*Moneses uniflora*) og fjellstjerneblom (*Stellaria calycantha*).

Ferden gikk så til Tuddal hvor vi så dro videre inn mot Bondal. Ved en utvidelse av Tveitåi ved Lonstøl stoppet vi siden vi fra bilvinduet så hva vi var kommet for. Elvebreddene langs Tveitåi sto stedvis nesten gule av kongsspir (*Pedicularis sceptrum-carolinum*). Følget var ikke et øyeblikk tvil om at det minst måtte finnes mellom 10.000 og 20.000 eksemplarer i blomst på de flate myrstrekningene ved Lonstøl. Det var et fantastisk skue å få se dette. Det var Øyvind Skauli som sammen med sin Aslaug hadde sett denne forekomsten og gitt tips videre.

På myrene vokste ellers mye klubbestarr (*Carex buxbaumii*) i lag med to arter som liknet musestarr (*C. scandinavica*) og beitestarr (*C. oederi*). I veikanten ble det også funnet noen tuer av en merkelig prestekrage med rørformede ytre blomsterkroner. Denne formen er blitt kalt *Chrysanthemum leucanthemum* f. *tubiflorum* og er bl.a. omtalt av Jørn Erik Bjørndalen i *Blyttia* 1974. Bjørndalen har i sin artikkel listet opp en rekke lokaliteter for denne prestekragen, ikke minst i Telemark, men de nærmeste ligger i Gransherad (Jondalen) og i Tinn (Frøystul). Vi så forøvrig formen mange steder i Bondal og Tuddal da vi først var blitt klar over den.

Av andre ting som ble sett ved Lonstøl kan nevnes olavsstake og småtveblad.

Kongsspir ble ellers sett flere steder langs Tveitåi nedover mot Tuddal og dessuten også nede ved Bjårvatn i Tuddal sentrum. Ved Bøen i Tuddal ble det gjort en kort stopp for å se på fjellflokk (*Polemonium coeruleum*) som vokste i veikanten i sedvanlig mørk blå farge sammen med utgaver i lys blått og reint hvitt. I engkanten sto dessuten også et helt rød blomstret eksemplar av vanlig ryllik (*Achillea millefolium*). Også den hvite og lyserøde formen sto her.

På hjemveien stanset selskapet i kleivene ned fra Gausta til Rjukan for å se på en forekomst av berg-

frue (*Saxifraga cotyledon*), og i veikanten her sto også svartstarr (*Carex atrata*) og klubbestarr (*C. buxbaumii*).

En stopp for å se på utsikten mot Rjukanfossjuvet for etternølerne ga også mye bergfrue, men her var de plaget av den sterke tørken. Det andre utfluktsalternativet denne dagen var Gaustatoppen.

Ved starten viste det seg at Rogalandsavdelingen var i klart flertall. Bare tre og en halv (Arild) fra Telemark hadde tenkt seg til topps. De fleste hadde vel vært der før. Det manglet ikke på bemerkninger fra disse erfarne: "Vil dere låne ullvotter?", "Dere kommer til å ha motvind hele veien" og "Når en når toppen, kommer det alltid en sky så en ikke ser noe!" Det var oppmuntrende ting å høre. Sant å si var det temmelig surt og grøssent da flokken gjorde seg i stand.

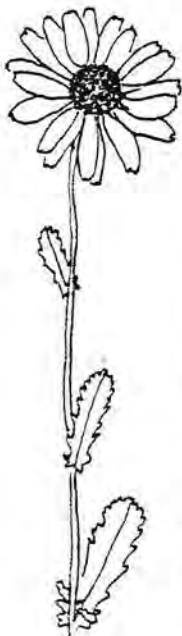
Ved starten vokste det en del fjellarve (*Cerastium alpinum*) langs stien, men alt grønt forsvant snart, og vi befant oss i en "ørken" av stein, stein og atter stein. Det ble forøvrig notert litt av de mest oppmerksomme, og det kan nevnes rabbesiv (*Juncus trifidus*), lusegras (*Lycopodium selago*), bekkesildre (*Saxifraga rivularis*), dvergsoleie (*Ranunculus pygmaeus*) og vardefrytle (*Luzula confusa*), den siste i ca. 1500 meters høyde.

Da det ble tid for rast, haglet det. Etter rasten forsvant Rogalandsgjengen oppover som fjellgeiter, og det samme gjorde Charlotte og Arild som hadde bestemt seg for å bli førstemann opp. På veien oppover mellom steinblokkene fikk vi diverse hyggelige oppmuntringer fra en tidligere Gaustabestiger som hadde satt igjen beskjeder på steinene med tusj: "Ta en sviske nå!", "Tilbud på sydenturer!", og nesten oppe kunne vi få kjøpt gressklipperen hans for 20 kr.

Da vi nådde toppen, var pulsen minst 300. Temperaturen i lufta føltas som 30°C, men etter et minutt uten yttertøy merket vi hva den virkelig var, nemlig 3°C. At det kom en haglbyge på toppen også, gjorde ingenting for utsikten.

Den var upåklagelig og verd strevet. Øst-Norge på den ene siden og Vest-Norge på den andre var slik det virket.

På nedturen begynte fire ravner å sirkle rundt oss. Det kunne virke noe bekymringsfullt at vi virket så segneferdige at vi påkalte fuglenes interesse, men vi kom da ned fra Gaustatoppens 1883 meter over havet uten varige mén.

Den siste dagen, torsdag 10.juli, ble turen lagt til Fal-
keriset ved Kråmviki, på vestsiden av Møsvatn. Stedet
har fått navnet sitt fra den tida utenlandske falkefen-
gere lå her inne og dreiv falkefangst allerede tidlig på
1700-tallet.

Der hvor bilene ble parkert ved Løyning, sto småtveblad
(*Listera cordata*), korallrot (*Corallorhiza trifida*) og
fjellveronika (*Veronica alpina*) i veikanten. Flokken
fulgte stien fra Løyning, og bl.a. ble det funnet myske-
gras (*Milium effusum*), perlevintergrønn (*Pyrola minor*),
flekkmarihand (*Dactylorhiza maculata*), småtveblad og hvit-
kurle (*Leucorchis albida*) på veien innover. I et bjørkekratt sto
også vadderot (*Phyteuma spicata*), og på ei myr inntil vokste brei-
ull (*Eriophorum latifolium*), bjønnbrodd (*Tofieldia pusilla*), fjell-
frøstjerne (*Thalictrum alpinum*), gulstarr (*Carex flava*), tvebostarr
(*C. dioica*) og grønkkurle (*Coeloglossum viride*).

Søterot (*Gentiana purpurea*) var å se nesten over alt. I myrkantene
og på myrene sto både fjelltistel (*Saussurea alpina*) og korallrot,
mens hvitsoleie (*Ranunculus platanifolius*) fantes
på noen plasser i bjørkekrattet. På Falkenuten,
det høyeste punktet på Falakeriset, møtte en hei-
lo oss med sitt klagende rop.

Fra Falakeriset delte flokken seg opp i flere
lag. Noen fulgte stien tilbake til bilene, noen
dro nordøstover og nådde veien ikke langt fra

Kråmviki, mens resten dro vestover fra Falakeriset i
retning Bitdalen.

De som dro i østlig lei, fant store forekomster av bleikmyrklegg
(*Pedicularis lapponica*) i nordskrentene av Falakeriset. Her sto også
greplyng (*Loiseleuria procumbens*) i blomst sammen med trefingerurt
(*Sibbaldia procumbens*) og brearve (*Cerastium cerasteoides*). Ei li-
rype gikk på vingene i forskrekkelse over flokken som saumfór krat-
tet og myrene nedenfor. Den brydde seg lite om gleden folket viste
over korallrot, gulsildre (*Saxifraga aizoides*), fjellstarr (*Carex nor-
vegica*), bjønnbrodd, kastanjesiv (*Juncus castaneus*) og noen få eksem-
plarer av rypebunke (*Vahlodea atropurpurea*). En lemen pilte unna i
lyngen mens turt (*Lactuca alpina*) og breiull ble notert.

Tilbake på veien ble korallrot funnet blomstrende ute i veigrusen,
og ved Kråmviki sto elvesnelle (*Equisetum fluviatile*) og konvall-
blader (*Convallaria majalis*).

Laget som dro vestover, kunne også rapportere om mye bra. På myrer og

i fuktige drag vest for Falkeriset ble det notert arter
arter som ullvier (*Salix lanata*), myrtevier (*S. myrsini-*
tes), gulsildre (*Saxifraga aizoides*), hvitkurle (*Leucor-*
chis albida), fjellpestrot (*Petasites frigida*), fjellfrø-
stjerne, setermjelt (*Astragalus alpina*), fjellveronika,
bjønnbrodd (*Tofieldia pusilla*), kastanjesiv (*Juncus cas-*
taneus) og brudespore (*Gymnadenia conosea*). Også dette
laget fant en del bleikmyrklegg (*Pedicularis lapponica*).

Av starrarter (*Carex*) kan nevnes hårstarr (*C. capillaris*),
grønnstarr (*C. tumiducarpa*), blankstarr (*C. saxatilis*), svartstarr
(*C. atrata*) og trolig tranestarr (*C. adelostoma*).

Noen hadde valgt å spise lunsj i det fri, andre ville tilbake til
huset for lunsj, og rundt halv tre dro en flokk av "etternølerne"
fra tirsdagsturen i følge med Skaulis til Grostaulområdet for å se
over områdene som var besøkt to dager før. Disse fant en del nytt noe
høyere oppe i lia, og det kan nevnes at seks *Saxifraga*-arter ble
funnet: tuesildre (*S. cespitosa*), rødsildre (*S. oppositifolia*), snøsild-
dre (*S. nivalis*), skåresildre (*S. adscendens*), gulsildre (*S. aizoides*)
og bergfrue (*S. cotyledon*). Ellers ble det notert taggbregne (*Poly-*
stichum lonchites), fjellkvann (*Angelica archangelica* subsp. *arch-*
angelica) og øyentrøst (*Euphrasia* sp.).

En flokk dro langs Totak uten de store overraskelsene. En bomvei
førte opp i den vakre Vådalen, og herfra ble det meldt om flekk-
mure (*Potentilla crantzii*), setermjelt (*Astragalus alpina*), gulsildre,
fjellsyre (*Oxyria digyna*), bjønnkam (*Blechnum spicant*), småtveblad
(*Listera cordata*), svarttopp (*Bartsia alpina*) og setermjølke (*Epilo-*
bium normannia). Ved veien vest for Aksvik vakte en fjellskrent
oppmerksomheten med bergfrue (*Saxifraga cotyledon*), dvergmispel (*Co-*
toneaster integerrimus), småbergknapp (*Sedum annuum*), tårnurt (*Tur-*
ritis glabra), filtkongsllys (*Verbascum thapsus*) og
hundekveke (*Roeneria canina*) som resultat.

Gruppa gjorde også en stopp ved brua nær Krossen og
kunne konstatere at nå var kongspir (*Pedicularis*
sceptrum-carolinum) kommet i blomst.

Fredag 11. juli var det oppbrudd og hjemreise som
for enkelte førte med seg brunkløver (*Trifolium*
spadiceum) (2 lokaliteter), vadderot (*Phyteuma spi-*
cata), stavklokke (*Campanula cervicaria*), søsterma-
rihand (*Dactylorhiza sambucina*) og mye annet fint.

Vel møtt igjen.

Ref.

Vestre Gumøy ved Kragerø 17.8.86

Bare fem stykker var møtt fram ved Sjøbua i Valle, Bamble til avtalt tid. Derfra dro vi ut med båt til Midt-Gumøy og beveget oss mot Vest-Gumøy hvor vi så klatret over Gumøyknatten ned til Eikenes hvor vi noen timer seinere ble hentet av båten.

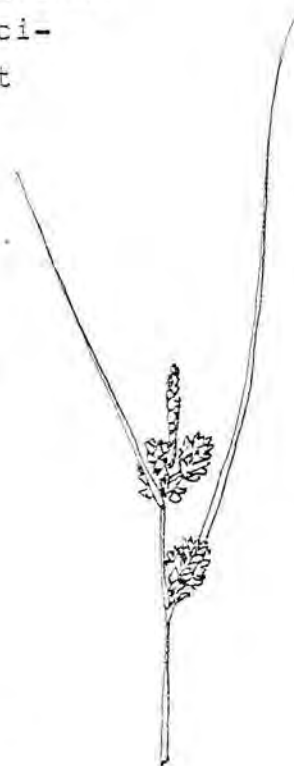
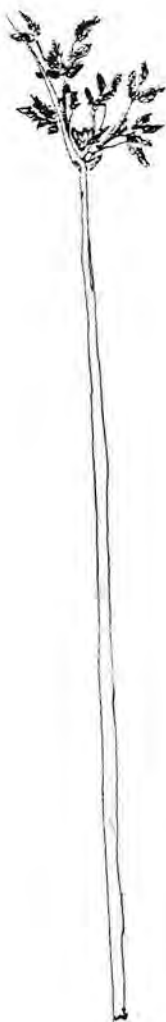
Ved Midtre Gumøy så vi rester etter årets nøkleblomstflor (*Primula veris*) på engbakkene i lag med mengder av blomstrende kung (*Origanum vulgare*) og vanlig åkermåne (*Agri- monia eupatoria*). I en gammel åker sto både grønt og rødt hønsegras (*Polygonum tomentosum* og *lapathifolium*). Pollsivaks (*Scirpus tabernaemontani*) hadde også kommet inn i åkeren via myra ved siden av. I myrkanten sto en pen bestand av bekkeveronika (*Veronica beccabunga*). Det ble også funnet veikveronika (*V. svuttelata*), klourt (*Lycopus europaea*) og fine tuer av strandvortemelk (*Euphorbia palustris*) i denne strandsumpen. Litt lenger inne sto både duskstarr (*Carex disticha*) og saltstarr (*C. salina*).

Følget kom ut i en bratt vegg ut mot sjøen litt lenger vest, like under nuten ved Midt-Gumøy. Her ble det funnet et ynkelig eksemplar av rødsmelle (*Silene armeria*).

I løvskogen innenfor, som vi nådde etter litt klatring, vokste sanikkel (*Sanicula europaea*) og lakrismjelt (*Astragalus glycyphyllos*). På knausene sto tuer av knoppsmåarve (*Sagina nodosa*).

Ved hyttebebyggelsen vest for Midt-Gumøy sto skogvikke (*Vicia sylvatica*), fagerklokke (*Campanula persicifolia*), rødkjeks (*Torilis japonica*), skogsvinerot (*Stachys sylvatica*), og lenger inne i det hardt beitede skogsområdet, firblad (*Paris quadrifolia*) og myske (*Galium odoratum*).

Følget hadde nå nådd fram til Kjerra ved Vest-Gumøy. Vi fulgte veien ned mot Vest-Gumøy, og der bekken renner ut, går det en liten strandeng mot øst foran en litt steil fjellskrent. Strandenga var denne dagen delvis oversvømmet, og tuer av grisnestarr (*Carex distans*) vakte interesse. Her ble så dagens funn gjort i form av en bestand av vipestarr (*C. extensa*) som her fikk sin tredje lokalitet i Telemark og sin femte intakte på landsbasis. I skrenten innafor

vokste mye buskvikke (*Coronilla emerus*), og her sto også kransmynte (*Satureja vulgaris*). I strandenga ble det også registrert strandrødtopp (*Odonites littoralis*).

Vi fortsatte forbi Vest-Gumøy og gikk langs sva-berga så langt vi kunne forbi gården. Her sto steinstorkenebb (*Geranium columbinum*). Nede i ei lita strand på vestsida av neset ved Vest-Gumøy vokste strandrisp (*Limonium humile*) i bra mengder.

Vi gikk så tilbake forbi gården og klatret opp over Gumøyknatten. I et skar oppe på toppen fant vi et lite holt med bok (*Fagus sylvatica*). Det ble på nedturen mot Eikenes registrert bl.a. nattfiol (*Platanthera bifolia*).

Ved Eikenes fant vi igjen store mengder av buskvikke mot sør. Det ble dessuten notert flatrapp (*Poa compressa*), breiflangre (*Epipactis helleborine*), skoggrønnaks (*Brachypodium sylvaticum*) og barlind (*Taxus baccata*).

Mens vi ventet på båten ved midtre Eikenes, var det livlig med makrellstimene som så ut til å trives bra i sildestimene.

Gatevandring i Kragerø 31.8.86

Som en oppfølging av samarbeidsmøtet med Kragerø og Skåtøy historielag ble det denne søndagen arrangert en gatevandring i Kragerø på jakt etter gamle ballastplanter i byen. Kragerø er kjent for sin rike flora generelt, og antallet av ballastplantarter er høyt.

Godt over 30 mennesker møtte opp ved avtalt møteplass ved jernbanestasjonen, og i gatesteinene her ble den første arten påvist, nemlig murtorskemunn (*Cymbalaria muralis*). Det ble også holdt en kort orientering om ballasten og ballastfloraen her i landet før følget dro mot "Bratten" like ved Tangen verft. Her er det blitt brakt mye ballast på land, og mange ballastplanter er blitt funnet opp gjennom tidene. Flere av artene holder fortsatt stand her, f.eks. sandfaks (*Bromus sterilis*) og apotekerkattost (*Malva sylvestris*). Her sto også den sirlige takfaksen (*B. tectorum*) og lyste i de bratte skrentene under veien inn til byen. Rester av sommerens ormehoder (*Echium vulgare*) var også å se.

Fra Bratten gikk ferden over mot Smedsbukten hvor turens største overraskelse ble funnet, nemlig ugrasbingel (*Mercurialis annua*). Tre eksemplarer hadde spirt opp sammen med veisennep (*Sisymbrium officinale*), byvortemelk (*Euphorbia peplus*) og snegleskolm (*Medicago lupulina*) som begge er mistenkt å være ballastplanter opprinnelig. Voksestedet var en nylig oppkastet haug av gammel ballastjord full av flintrester. Ugrasbingel er en svært ustadig art som gjerne dukker opp på nylig blottlagt ballastjord. Eksemplet er klassisk for enkelte av ballastplantene.

Fra Smedsbukten dro vi videre til Tallakshavn hvor det ble påvist askerstorkenebb (*Geranium pyrenaicum*), ormehode, sandfaks og et staselig eksemplar av kronvikke (*Coronilla varia*).

Vi dro så over til Hestøya med en stans ved den lille lokaliteten av brokkurt (*Herniaria glabra*) som så ut til å ha fått laget seg til med en del småplanter i grusen her.

Etter avtale kunne vi komme til Valberg for å få se på hva som fantes her. Buskvikke

(*Coronilla emerus*) sto i full vigør i kantene av veien inn mot huset. I åkeren sto

nå fine og kraftige eksemplarer av mursen-

nep (*Diplotaxis muralis*), åker- og byvorte-

melk (*Euphorbia helioscopia* og *E. peplus*) og

orientveronika (*Veronica persica*). I plenen

ved huset sto nå eksemplarer av krypmure

(*Potentilla reptans*) i flor, men dette var

av en fylt type, fl. plena.

Det ble også tid til en titt på kvitfrytle

(*Luzula luzuloides*) som ble funnet her tidlig-

ere på året.

Det ble også tid til et besøk på Frydensborg hvor vi kunne konstatere at det fantes stivgaukesyre (*Oxalis europaea*). En liten stopp hos Håkon Finstad og frue brakte dessuten en kraftig forekomst av den nære slektningen krypgaukesyre (*O. corniculata*).

For de få som var med fra Porsgrunnsområdet ble det tur også etter mer buskvikke, og hjemveien ble dessuten lagt innom fjorårets nye lokalitet av byreseda (*Reseda lutea*) som fortsatt holder godt stand ved brohodet på Stahelle.

Tanum i Brunlanes 3.9.86

11 deltok på kveldsturen til Tanum i det fine høstværet. Vår første stopp var ved sydenden av Hallevannet hvor utløpet er. Her var det full aktivitet med bading for en del gutter fra stedet. Vi botanikere tok strandsonen i nærmere øyensyn. Her fant vi kattehale (*Lythrum salicaria*), skjoldbærer (*Scutellaria galericulata*), slyngsøtvier (*Solanum dulcamara*), klourt (*Lycopus europaeus*) og en god del elvesnelle (*Equisetum fluviatile*). Ute i vannkanten nær utløpet fant dessuten Kjell Thowsen en liten godbit: vasskryp (*Peplis portula*).

Vi gikk deretter over hovedveien og fulgte Bergselva litt nedover. Her ligger Halle gamle mølle som nå er i ferd med å bli restaurert og vil bli et museum. Her var det bl.a. forvillet munkelue (*Aconitum cammarum*). Det ble ikke funnet noe spesielt selv om artsutvalget var stort. En nærmere undersøkelse vil kanskje være interessant. Vi tok bilene videre mot Tanum og stoppet ved Brække sag hvor vi ble anbefalt å lete etter skogfredløs (*Lysimachia nemorum*). Skogfredløs var i 1920-åra funnet her nær Brække,

men stedet er uvisst. Vi gikk inn i skogen sør for Brække sag og fant her ca. 15 eksemplarer av vaniljerot (*Monotropa* sp.) Ellers var det i området ganske tett skog og lite av interesse.

På tilbakeveien ved et jorde, fant vi gullkrage (*Chrysanthemum segetum*). På grunn av mørket ble det ikke mulig å se etter skogfredløs flere steder. Dette kan bli en senere ekskursjonsoppgave.

Sopptur 28.9.86

Året 1986 kommer ikke til å gå over i historien som det store soppåret! Ei heller for TBF. Værforhold med lite nedbør og så for mye nedbør, ødela mye. Dette kombinert med til dels kaldt og litt trist vær gjorde vel sitt til at ingen andre enn turlederne møtte opp i rett tid til denne turen. Turen ble derved avlyst.

"Mimremøte" 15.10.86

Her var det nå-som tidligere et rikt utvalg å øse av. Medlemmene har deltatt i mange forskjellige fine turer og vært meget flittige med fotograferingen. Det er tydeligvis mange rike opplevelser vi som blomsterinteresserte får del i på våre turer.

På møtet ble det vist blomster- og naturbilder av følgende: Petter Eriksen, Christen Knudsen, Halvdan Møller, Karl Eriksen, Roger Halvorsen, Bjørn Lervik og Kjell Thowsen.

40 stykker fikk oppleve mye fin botanikk og naturopplevelser fra fjern og nær.

Petter Eriksen viste bilder fra Østlandsavdelingens tur til Kongsvoll på Dovre. Her fikk vi bilder fra Knutshø, Drivdalen, og Grimsdalen i Rondane. Det ble mye fin natur og mange fine blomster. Blant de mange fjellblomstene var det f.eks. Dovrevalmue (*Papaver radicum*), dvergsoleie (*Ranunculus pygmaeus*) fjellmarinøkkel (*Botrychium boreale*), snøsoleie (*Ranunculus nivalis*), rødsildre (*Saxifraga oppositifolia*), høyfjellsklokke (*Campanula uniflora*) og norsk malurt (*Artemisia norvegica*). Bilde av skjeggklokke (*Campanula barbata*) fra Gausdal ble også vist.

Christen Knudsen viste også bilder fra Dovre- og Rondane-turen til NBF. Her ble det bl.a. vist sotstarr (*Carex atrofusca*), gulstarr (*C. flava*), blankstarr (*C. saxatilis*), fjellkurle (*Chamorchis alpina*), tinderublom (*Draba cacuminum*), snøstjerneblom (*Stellaria crassipes*) og Opdalssildre (*Saxifraga cernua* x *rivularis*).

Halvdan Møller viste bilder fra TBF's Eikedalstur i Vestfold i 1984 og fra egen tur til Öland. Her var kjenninger fra foreningens tidligere Ölandstur, slike som fettblad (*Liparis loeselii*), honningblomst (*Herminium monorchis*), åker- og blåmarimjelle (*Melampyrum arvensis* og *nemorum*).

Karl Eriksen hadde plukket fram bilder fra TBF's mange turer og lagt dette opp som en kavalkade. Det ble mange hyggelige minner og mange fine blomster- og naturbilder fra de mange turene vi har hatt.

Roger Halvorsen viste sine bilder fra turer til Sandvika i Langesund, Bamble, Jomfuland, Rauland, Blika i Svartdal og Tuddal. Her var søstermarihandforekomstene i Svartdal og kongsspir i Tuddal spesielle godbiter. Misteltein på epletre i Porsgrunn var også interessant.

Bjørn Lervik viste bilder fra TBF-turen til

Jomfruland, Kragerø, Blika i Svartdal og Rauland samt noen bilder fra egen tur til Mandalstraktene.

Kjell Thowsen viste bilder av fineste kvalitet fra vesentlig egne turer til Nord-Sjølland, Skagen, Fossum og Geiteryggen i Skien. Bl.a. ble det vist svart gallebær, sumpkarse, kystmyrklegg, finnmarspros (fra Kviteseid), hvit jordrøyk og akeleiefrøstjerne.

"Finn et strå og tre dem på" 5.11.86

Klaus Høiland var gjest denne kvelden med et nytt foredrag om blomstene i Alf Prøysens diktning. Høiland har for kort tid tilbake utgitt en ny bok om temaet, og det var i den anledningen at TBF hadde invitert ham til foreningen. For å støtte opp og skape litt Prøysensk stemning var også Bamble viseklubb invitert og bidro med flere av Prøysens mest kjente viser. Som innledning startet de med "Vise for gamle jenter".

Vi fikk oppleve mye fint billedmateriale med tonefølge av "Blå-klokkevikua" og "Slipsteinsvæilsen". Høiland pekte så på forskjellene som fantes i den botaniske virkeligheten bak disse to visene. Han karakteriserte Alf Prøysen som en treffsikker observatør i naturen. Hans diktning bærer tydelig preg av mye kunnskap om naturen. Så fulgte "Blåbærturen" med billedfølge, og de nesten 45 tilhørerne fikk frisket opp minnet om barndommens skogsfrykt og børsanking. Også dette er en vegetasjonstype som er på vei ut p.g.a. endrede bruksformer.

Så fikk vi en gjennomgang av en del av de blomster som finnes i Prøysens viser og med henvisninger til hvor de er å finne i visene. Det ble vist nydelige bilder av fattigmansblommen løvetann som er å finne overalt, også bak et søppelspann i Bispegata. Høiland kunne fortelle om gamle folk som i tidligere tider var oppvokst med plukkeforbud for denne blomsten. Dette var i den tida da ugrasløvetann var et relativt uvanlig ugras. Han fortalte om blåveis med alle dens positive sider. Den er snart blitt en blomst

vi "elsker i hjel", f.eks. ved at vi graver den opp for å ha den i hagen. Vi fikk møte hjertegras, og det er bare for dette graset Prøysen bruker det riktige botaniske navnet. "Det står ei bjørk i bratte hvitveisbakken" var en hel beskrivelse av en vegetasjonstype, mente vår gjest. Hvitveis er en art

som er tilpasset beiting ved tidlig blomstring og ved at den er giftig. Lundvegetasjonen ble berørt, og Høiland karakteriserte denne vegetasjon som naturens eget fjøs i.o.m. den ga beskyttelse samt mat. Før gikk man hit for å melke kua i stedet for å ta den inn om kvelden. Vi fikk se en nydelig hegg som illustrasjon på lundenes "småblad-trær". Pinnsvinets verden består av fuktige områder med raslende løv og bregner, og Høiland mente at visa om "Bolla Pinnsvin" er en liten beskrivelse av dyrets økologi. Pinnsvinet er et eldgammelt dyr i naturens utviklingshistorie, og dets opprinnelige miljø er nesten ikke forandret siden tertiærtiden.

Vi fikk møte "Nøtteliten" i hasselkrattet. Ekornet og hasselnøtta er som skapt til hverandre med hensyn til gjensidig avhengighet. Noen av de glatte nøttene faller til jorda og spirer opp til nye matkamre for ekornet. Jordbær ble omtalt i "Vise for gærne jinter". Høiland karakteriserte jordbær som et symbol på det helt barnslige, som et smaksminne som gjenoppvekket barnet i oss. "Strawberryfields forever", John Lennons svar på Prøysens vise om de gærne jentene, bærer noe av det samme i seg, men med negativt opplevelse. Denne Lennon-sangen er historiens mest botaniske popmelodi, mente han. Bringebæret ble også viet oppmerksomhet, og Høiland sa at det beste bildet om denne artens økologi finnes i visa om lørdagsfrieren, der "stegan" ligger og råtner blant bringebærkrattet. Han avsluttet sitt foredrag med visa "Året rundt" som også inneholder mye om planter.

Etter foredraget fikk vi nye viser ved Bamble viseklubb før kaffe og kaker og en lynutlodning hvor en av Høilands bøker ble loddet ut.

Konklusjon: Meget godt foredrag med vakkert bildefølge!

INNHOLD.

Styrets beretning.....	s. 1
Årsmøtet 1985.....	s. 3
Planter i Kragerøhistorien.....	s. 5
Mimremøte, 11.12.1985.....	s. 6
Utferdstrangen.....	s. 8
Grimsdalen på Dovre.....	s.10
Jeg velger meg.....	s.12
Blomsterhistorie og ballastplanter i Brevik..	s.14
Telemarks orkidéer.....	s.15
Blåveisblomstringstur i Rognsåsen.....	s.16
Hvitveisblomstringen på Jomfruland.....	s.16
Våren på Skienskalken.....	s.18
Dammane og Flaugene i Brevik.....	s.19
Helgetur i Hjartdal.....	s.20
Kragerø.....	s.22
Kikuttraktene.....	s.24
Sommerekskursjon i Rauland.....	s.25
Vestre Gumøy ved Kragerø.....	s.38
Gatevandring i Kragerø.....	s.39
Tanum i Brunlanes.....	s.41
Sopptur.....	s.41
Mimremøte, 15.10. 1986.....	s.42
Finn et strå og tre dom på.....	s.43

